

8717-14739d

Nr. 3, vol. 27

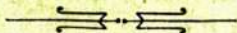
1929

ŽVAIGŽDĖ = The STAR

A LITHUANIAN QUARTERLY PUBLICATION, PUBLISHED BY A. MILUKAS & CO. AT 3654 RICHMOND STR., PHILADELPHIA, PA. YEARLY SUBSCRIPTION \$2.00, SINGLE COPY 50 c.

Liepos m. == July, 1929

Entered as second class matter at the Philadelphia Post Office under Act of March 3, 1879.

Kun. Antano Jusaičio knyga:

Lietuvių Tautos Istorija ir Dabartiniai Siekiniai Tautišku atžvilgiu

INTALPA.

- I. Lietuviškos (aistiškos) tautos.
- II. Lietuvių tautos ir jų viešpatystės istorija iki Vytauto mirčiai.
- III. Santikiai su lenkais, prasidėję prie Jagelos.
- IV. Apvertinimas juristiškai ryšių Lietuvos viešpatystės su Lenkija, buvusių prieš Liublino uniją ir po jai.
- V. Priežastys puolimo Lenkijos (ir drauge Lietuvos).
- VI. Išlikimas lietuvių tautiškos sąmonės išlaikymu tautoje savos kalbos, tradicijų, išreiškimu tos sąmonės literatūroje.
- VII. Dabartiniai lietuvių tautiški siekiniai.
- VIII. Ar Lietuva galima kaip viešpatystė?
- IX. Lenkų viliugingi siekiai.

Kaina 75 centų

Užprašymus ir pinigus
adresuokit:

“ŽVAIGŽDĖ”

3654 Richmond St.,
Philadelphia, Pa.

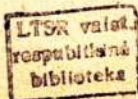
„ŽVAIGŽDĖ“--BERTAININIS ŽURNALAS.

DVIDEŠIMTI DU METU buvusi savaitiniu laikraščiu „ŽVAIGŽDĖ“. Tris metus ėjusi kaip mėnesinis žurnalas, nuo 1925 m. eina kaip bertaininis žurnalas leidžiamas A. Milukas & Co. B-vės iš Philadelphia, Pa. 3654 Richmond Str. Pavienių „Žvaigždės“ knygų kaina 50 centų, metams prenumerata 2 dol.

LIEPOS — JULY 1929 M.

AMERIKOS LIETUVIU KRONIKA.

Užprašymus ir pinigus „ŽVAIGŽDĖ“ 3654 Richmond St.,
adresuokit: Philadelphia, Pa.

AMERIKOS LIETUVIU KRONIKA.

(Tęsa.)

Penktąjį seimą skelbdamas „Susivienyimo“ rektorius kun. M. Juodišius rašė: „paduodu dėl žinios visuomenės, kad susiliejimas siuntinių prigulinčių į Susivienyimą ir norinčių prigulėti, bus Mahanoy City, Pa. 1 d. Spalių m. 1890“. Vadinasi kaip iki tol buvo priprasta, kviečiama buvo suvažiaviman atstovai ir tujų draugijų, kurios dar tik rengėsi išrašyti į „Susiv-a“. Suvažiaviman pribuvę: iš Plymouth'o: kun. A. Burba su Juozu Paukščiu nuo šv. Kazimiero draugijos, iš Hazletono Lazauckas ir V. Pečiulis nuo šv. Petro ir Povylo dr-os, iš Mahanoy City A. Danisevičius ir J. Zableckas, iš Mahanoy Plane nuo šv. Jurgio Kareivių dr-jos: Dom. Bačkauskas ir J. Miliauckas, taipgi „Susiv-o“ valdyba: kun. M. Juodišius, T. Butkevičius, S. Paukštys, V. Vročinskas ir kunigai: P. Abromaitis bei Mašiotas. Seimo valdybon išrinkta: S. Paukštys pirmininku, V. Vročinskas raštininku, J. Miliauckas maršalka, o A. Danisevičius su kunigais A. Burba ir P. Abromaičiu knygu peržiūrėtojais.

Išrinktus seime vyresnybę, prasidėjo didžiausi ginčai, kuriuos vis pradėdavo seimo pirmininko brolis Juozas Paukštys, reikalaujamas atmetimo 1889-ųjų metų seime pataisytos konstitucijos, paskiaus išliedamas savo tulžį ant savo rivaliaus leidėjo D. Bačkausko ir jo pusę palaiKANČIŲ mahanoy'iškių atstovų, pagaliaus „akypplėšiš-kai kėsinosi ant organizacijos nepajudinamo turto“ (anot mahanoy'iškių), „piršdamas Susivienyjimui išleisti už tuos pinigus kokią naudingą knygą“.) Visi tame seime dalyvavusieji liudijo, kad tik vietos klebone kun. Abro-

*) Slgk. „Susiv. Liet. Am. Istorija“ p. 59.

maičio šaltas kraujas ir griežtas tarpininkavimas keletą kartų neleido itūzusiems leidėjams ir jų bičiuliams nuo prasčiausių koliojimųsi pereiti į karčemines peštynes. Kun. Abromaitis keletą kartų ištraukęs iš įsikarščiausių seimuotojų kedės, kuriomis anie buvo mėginę savo oponentų galvas daužyti. „Sitie vaidai ir koliojimai vienas kito kuo tolyn ėjo didyn ir ant galo visa svetainė suklegėjo“ — rašo „Susiv. Liet. Am. Istorijos“ autorius. Vadinasi ir svečiai, atėję į svetainę pasistebėti į seimo iškilmes, užsikrėtę seimuotojų įkaičiu, pradėjo garsiausiais balsais išreikšti savo nuomones ir simpatijas.

Seimo pirmininkas, nepajėgdamas palaikyti tvarkos, uždarė poėdį ir su savo broliu Juozu Paukščiu bei kun. A. Burba išvažiavo namo. „Išėję gatvėn jie apsiskaitė, kad seimui užbaigti jiems nėra reikalo kitos svetainės ieškoti, kadangi Centro valdyba galima rinkti ir namon vaziuojant“, ką ir padarė „susėdę vienan vagonan“, kaip naryvisi nupasakoja „Susivienyjimo L. A. Istorijos autorius (p. 67).

Kiekvienas, kuriam teko pažinti brolius Paukščius, pasakys, kad Mahanoy'aus seime turėję įvykti didesnių nemalonumų nei T. Astramsko minimi klegėsiai, kurie privertė biznierių, pripratusių lermuoti su žmonėmis, bėgti iš Seimo ir iš paties Mahanoy'aus miesto. Ir po teisybei, tame triukšmingame Mahanoy'aus suvažiavime šposininkų Bačkausko su V. Vročinsku ir jųjų bičiulių buvęs įtaisytas muzikiškai samojingas, Paukščiams labai nemalonus atsikeršijimas už visus „Vienybėje Lietuvnių“ išlietus pasikoliojimus ir pravardžiovimus.

Broliai Paukščiai: Juozas, laikraščio leidėjas ir Silvestras, Mahanoy'aus „Susiv-mo“ Seimo pirmininkas, pirm

dešimties metų vargingai gyveno Senadoryje pas Ambrazus ir pasižymėjo savo taupumu, net i šykštumą pereinančiu. Taigi tais prasisiekimo metais jaunam Paukščių Silvestrui užsigėrusių lietuvių anglekasių „kumpanijoje“ teko susikirsti iš laižybų apie šunį ir penkis dolerius. Suerzinti suvažiavime mahanoy'iečiai atsiminė tas laižybas ir, seimo sesijai užsibaigus, gatvėje besiginčydamai, ciniškiausiu būdu ėmė kelti aikštėn tą labai nemalonų incidentą su „Rudžiu“ ir penkais doleriais, žadėdami sekančion sesijon atsivesti iš artymo Senadorio ano nevykusio incidento liudininkus. Taip toli nuėjus ginčams ir išikarsėdavus žmonėms, ir pats kun. A. Burba manė geriausiai būsiant Seimą baigti traukinyje, negrižtant i Seimo sesiju svetainę, kur ypač V. Vročinskas, buvęs organizacijos sekretorius, nekartą abiejų Paukščių skaudžiai užgautas, žadėjęs „svilinti akis mizerniems Luzernių ponams, kad tie turėsia bėgti ir Seimo nebaigę“.

Už apmaudą atsilygindami broliai Paukščiai paskelbė savo priešus naujalenkais, lenkberniais ir tam panašiais žodžių vainikais per „Vien. Liet.“ gausiausiai svaidydami.

Vardan teisybės turiu čia pažymėti, kad panašus priekaištai visai neteisingai buvo daromi buvusiam „Liet. Susivienijimo Am.“ sekretoriui V. Vročinskui, kuris daug didesniu lietuviu patriotu buvo nei visi Paukščiai. Pirmais Mahanoy'aus naujokynės metais to vyro daug darbo ir turto paaukota vietos lietuvių organizuotei. Jis buvo didžiausias klebono kun. P. Abromaičio padėjėjas, įkuriant prie šv. Juozapo parapijos pirmąją Amerikos lietuvių parapijos mokyklą 1890 metų rudenį. Didžiausia jo kaltė Paukščių (ir jų bičiulių) akyse buvo, kad jisai gražiai sugyvenęs su „Saulės“ leidėju D. T. Bačkaus-

ku. Vročinskas, garbėsžmogus, gi Paukščių tankiose metamorfozose matė vien jų dvasios menkumą, nenorėjo turėti su jais reikalų ir jam labai keistai atrodė kun. A. Burbos susibičiuliavimas su tais vyrais.

Taigi abu broliu Paukščių (Silvestras ir Juozas) su savo klebonu kun. Aleksandru Burba, iš Mahanoyaus namon bevažiuodami „viename vagone“, pasėdėję 40 minučių su hazletoniečiais V. Pečiuliu ir V. Lazausku ir namo parvažiavę, „Vienybės Lietuwniku“ N. 41-me (8 d. spalio m. laidoje) paskelbė šitokius „Susivienijimo Lietuwniku Amerikoje“ „urėdinkų adresus“: prezidentas — Rev. A. Burba, Plymouth, Luz. Co., Pa., Vice-prezidentas — M. Oškinis 291 Silver Str., South Boston, Mass., Sekretorius — Mat. Vilkauskas West Hazleton, Luz. Co., kasierius — Sylvestras Paukštis, Edwardsville, Luz. Co., Pa“. (Jis buvo ir pirmiau išdininku).

Vedamamjame to (41) numerio „Vien. L.“ straipsnyje redaktorius Andžiulaitis vanojo buvusį pirmininką Butkevičių, pasilikusį Mahanoy'uje seimą baigti. Esą „lenkininkams paskutinė atrama išsprūsus iš jųkojų... „Susiv.“, nežiūrint lenkininkų priešinybių pastatytas ant tikro kelio, kuriuo eidamas netruks išdueti dėl lietuviškos tautos gausius vaisius... (Namon) važiuodami delegatai (abu du broliu Paukščių ir kun. A. Burba) šnekėjo apie pilną takto ir išminties pasielgimą kun. P. Abromaičio, kuriam už tai prašė per „Vienybę“ ištarti savo lietuvišką padėkavoną“...

Tame pačiame „Vienybės L.“ numeryje (41-me) tilpo ilgesnis „Seimo Susivienijimo Lietuwniku Amerikoje“ aprašymas, kuri ōia nekartosiu. Jį ištisą girdėjote neseniai mano paskaitoje apie „1890 metų Vaidus“. Sekančiame 42-me „Vienybės Liet.“ numeryje, kuriame til-

po kun. A. Burbos parašu naujai užgirtoji „Susivienijimo Lietuvių Katalikų Amerikoje“ konstitucija vedamam-
jame straipsnyje redakcija rašė: „Susivienijimas neturi
jokių reikalų kaip su ex-kunigu Juodišiumi, taip ir su jo
visais sėbrais, kurie... apsirinko koki ten komitetą. Ta-
sai komitetas kaipo neturintis savo tarpe nei vieno sana-
rio Susivienijimo ir pašalinių išrinktas, neturi nieko
abelno su Susivienijimu. Lenkininkas Butkiewicz (Nan-
ticoke, Plymouth'o kaimynės draugijos atstovas ir bu-
vęs pirmininkas, Red.) mislyjo tokiu būdu paardyti Susi-
vienijimą... Siuomi pranešame, kad jokia naujas seimas
nebus šaukiamas iki kitam seimui... Susivienijimui ne-
gresia jokia paejus nuo šalies tų išgamių... Susiv-as stovi
ant tikro savo grunto, dėlke lietuviškos draugystės be
baimės gali prie jo rašytiesi”.

Gi 22 d. spalio „Vienybėje Liet.“ (N. 42) kun. A. Bur-
ba paskelbė geriausiai patį autorių charakterizuojantį
strapsnį — „Lietuvystės ir Katalikystės reikaluose“;
kurio siekis buves „savo brolius apšviesti nevien tikėji-
mo dalykuose, bet ir tautiškuose“. Pamišęs svarbiau-
si nevien kanoniškų bet ir pasaulinių teisių pagrinda —
non condemnabitis nisi jure victum — stambiausią pasi-
likusiųjų salėje Mahanoy'aus seimą baigti šulą — buvusį
organizacijos rektorių autorius išvelka iš visokios doros
rūbų (kunigystės, katalikystės „o lietuviystės nēr ką nei
šnekėti“); vienu plunksnos užsimojimu prie taip pažė-
minto buvusio savo bendro „Wien. Liet.“ cenzoriaus pa-
stāmia ir kun. Mašietą, ką ans, anot jo, „prisiglaudė prie
Baėkausko („Saulės“ leidėjo), kuris katalikystę stato ant
juoke ir trukdo jos propagandą”.

Tikram dalykų nušvietimui būtinai reikėtu atversti
ir kita pusę, pakartojant, ką „Saulėje“ kunigas Juodišius

su Mašiotu ir pats „Saulės” leidėjas rašė, bet kol kas 1890 metų to laikraščio numerių man neteko užtikti, todėl tegaliu vien atkartoti, ką Paukščių bičiuliai „Vienybėje L.” rašė.

Viršminėtame savo straipsnyje kun. Burba pateisina savo pasiryžimą „su Dievo pagalba apkrikštyti nekaltus vaikučius Sliupo”... pragaras” sako „pasamdė Bačkaušką ir jo tarnus, idant p. Sliupą atitrauktų nuo išganingo užmanymo”. Toliaus straipsnyje kaltinamas Bačkauškas su kun. Mašiotu už triukšmus, Mahanoy'aus seime iškilusius. Kun. Mašiotas savo pareikalavimu, kad būtų atspaudinta „Gyvenimai Sventųjų” ir „Evangelijos”, parodęs pilniausią nesupratimą lietuvių (nes pirmas veikalas jau „išduotas” o antrąjį „Apžvalgos” redakcija spaudinanti) ir skaitytojui paliekama nuspręsti, ar už tąjį pareiškimą Mašiotas gali vadintis lietuvišku kunigu. Dar gerai uždrožęs minėtam kunigui, ką neatvyko sakyti pamokslu per Plymouth'o lietuvių bažnyčios iškilmes ir tik išvakaro apie tai pranešė, klausia: „ar taip priguli lietuviškam kunigui daryti?.. ir tesia „iš to matome, jog ne lenkai lietuvių trukdo, bet tuli lietuviškieji kunigai”.

Baigdamas savo tą polemiką, kun. Burba savotiškai atremia kun. Mašiotą „Saulėje” užmetimą, kad „nuo kelių mėnesių „Vienybė” pradėjo stoti nekatalikišku laikraščiu”.... „Kad lietuviai”, rašo kun. A. B., „atmesti per lenkus nuo bažnyčios, baigia statyti savo bažnyčią, tada Juodišius ir kun. Mašiotas ant mūsų purvais drebia. Ar taip lietuviškiems kunigams pridera daryti? Ne, tai ne lietuviai, bet ardytojai lietuvių ir naikintojai savo brolių.... Nesigailėsiu niekad, jog savo brolius užtariu, nes nuo manęs reikalauja ir katalikų tikėjimas ir

mane motinos dulkės, Lietuvoje ilsinčios"... Taip karš-
tai ir visa širdimi užstodamas Paukščių egoistini ir
slurkštų gaspadoriavimą Susivienyjime, neseniai atvy-
kęs iš tėvynės svajotojas kun. A. Burba gal nežinojo,
kad pirm kelete metų tosios organizacijos kūrėjams daug
vargo ir rūpesčio buvo, kol istengė apginti ją nuo J.
Paukščio (ir jo užpakalyje stovinčio Cerniko — lenkų
Związeko šulo) peršamų lenkiškų plunksnų.

* * *

Kad „J. Paukštys su savo gazieta" daugeliui lietuvių
buvo labai įkirėjęs, liudyjimą galima rasti ir „Liet. Bal-
se", nors, kaip savo laike minėjau kalboje apie tajį laik-
raštį, į šitojo liudyjimus reikia žiūrėti kritiškai.

Taip antai 1886 „Liet. Balsas" psl. 125 randame pami-
nėjimą (J. Sliupo aprašyme šenadoriško kuriamojo
„Susiv-mo" Seimo), ką atstovas Ramanauskas apie
J. Paukštį kalbėjęs: „.....,Skaitymas blegų raštų, kokių pri-
pažįstu ir Wienybę Paukščio, yra lyg ėmimas nuodų..."

Tame pat J. Sliupo rašytame „Protokole Susirinkimo
delegatų reikaluose susivienyjime visų lietuvininkų
Amerikoje" irgi skaitome (psl. 126):

„ištarti paniekinimą J. Paukščio, išduotojui „Wieny-
bės" Plymouth'e, už tai kad paniekino Lietuvos ženklą,
stengėsi suardyti visą pradžią susivienyjimo, delegatus
visai kaip išbiaurioje; toliaus už tai, kad lietuvininkus
parduoda lenkams, lietuvininkus atkalbindamas nuo su-
tarimo savo tarpe, ant galo ir už tai, kad drasko giminės
laime, gundydamas vyrus barbariškai elgtiesi su savo pa-
čiomis..."

Panašiai redaguodamas savo nevykusiojo Susivieny-

jimo seimo protokolą Sliupas, teisybė, parodė savo didį kerštingumą, ir visišką nesupratimą organizuotės darbų, bet kiekvienas, šiek tiek tyrinėjęs anų dienų veikimą, pripažįs, kad „save valios ponas“ Juozas Paukštis savo nuolatiniais, egoizmu persisunkusiais veikimais ir pasiryžimais, suteikė daug teisingo pagrindo tokiems priekaištams.

* * *

1890 metų „Vien. L.“ N. 45, ragindamas draugijas rašytis į savo atstovaujamaį „Susivienyjmą“ tas pats kun. Burba jau daug rimčiau rašo ir savo priešų neatranda parsidavėliais lenkams: „turiu pranešti, jog ant-
ras „Susivienyjimas“, beje mahonoy'iškis, visai yra naujas, uždėtas per draugystes, nepriklausančias nei pirm seimo nei dabar prie mūsų „Susivienyjimo“. Nemislykite, kad aš taji Bačkausko „Susivienyjmą“ peikčiau. Ne, to daryti negaliu, nes neskaiteš esu jo konstitucijos. Laikas kuogeriausiai apsūdys ir parodys svietui visas išgales ir darbus, o pirm laiko negalima sūdyti... Baigdamas straipsnį prašo draugijų iširašančių į „Sus-a“ siųsti pinigų išdininkui S. Pukščiuui, ne kam kitam.

Tą pat pataria ir naujai nuskirtas sekretorius M. Vilkauskas „Vien. L.“ 48 N. primindamas, kad iki Mahonoy'iaus „seimui tiktai dvi draugystės: Plymouth'o ir Hazleton'o“ palaikiusios Susivienyjmą, o Nanticoke draugija, kurią seime atstovavęs Butkevičius, atsiuntus savo užmokestį tik „pirm poros dienų prieš patį seimą“. (Situomi savo pareikškimu sekretorius M. Vilkauskas užginčyjo vienybininkų skleidžiamas žinias, būk Butkevičius atstovavęs visai neprigulėjusia į „Susiv.“ Nanticoke'o draugiją).

Toliaus „Susiv-mo“ sekretorius M. Vilkauskas Butkevičių ir Co. vadina „melagingojo „Susiv-o“ vyriausybe“, kuris „norėtų ir pinigus „Susiv.“ į savo kiauras rankas pagauti, bet to nesitikėkite sulaukti“. (Sil. Paukštys senasai išdininkas juk laikėsi su „Vienybės“ šalininkais).

„Todėlgi, melaginga vyriausybė“, — tęsia Centro sekretorius — „paliaukite tuos piemeniškus apsiėjimus, veikiausiai sugražindami mūsų loznastį, kad mums nereikėtų per provą savo atjieškoti, nes tada būtų labai negražu... Taigi p. Butkiewicz turi pasiskubinti sugražinti „Susiv.“ čarterį, atmindamas gerai, jog tas yra ne loznastis naujojo „mahanoj'iškie Susivienyjimo“. Priegtam turiu broliškai priminti p. Butkevičiui, jog 4-as seimas, laikytas Hazleten'e 1889 m. spalio 5—6 dieną, uždraudė jam asabiškai pasisavinti „Susivienyjimo“ čarterį... primenu ir broliui Vincui Vročinskui, buvusiam „Susiv.“ sekretoriui, kad pasikubintų prisiųsti „Susiv.“ knygas, kurios man yra labai reikalingos, trėkstančiam savo pareigas tikrai pildyti ant naudes savo brolių ir mūsų tėvynės Lietuvos“.

Ir Tilžiške „Sviesa“ vienybininkai įtraukė į savo „plunksnos kareivių“ eiles. „Sviesa“ (N. 7-me) apie Mahanoj'aus seimą rašė:

„Amerikos lietuviai 1 dieną spalio atliko savo penktąjį seimą... buvo daug vaidų ir kuone peštynių, o ant galo susivienyjimas perskilo į dvi puses ir kiekviena išrinko skirtingą vyresnybę. Gerai mislyjantieji išrinko kun. Burbą... o nevidonai lietuviystės aprinko sau Juodišius, kurs ant savo pusės patraukė ir tamseenius brolius"... Toliaus „Sviesa“, pasiremđama „Vien. Liet.“, primeta Juodišiu „dideliai papiktinančius katalikišką

svieta darbus", o Burbai esą, „iš tos pusės nieks negali užmesti“....

91-jų m. Vien. Liet" N. 18-me tilpęs kun. Burbos pranešimas tai visų tų vaidų finalas, paskubintas našlės Juknelienės griežtu, net teismu grasinant, reikalavimu, kad „Susiv-mo“ besikovoja per gazietas ponai išmokėtų jai pripuolamą pomirtinę.

Naujasai „Susiv-mo“ prezidentas kun. Burba rašo: „Po to, kaip p. Butkevičius iš Nanticoke, Pa., seniaus buvęs prezidentu „Susivienyjimo Lietuvininkų Amerikoj“, pasisavino „charteri“, tai Susivienyjimas, nerasdamas reikalo mėtyti pinigus ant atieškojimo ar atprovokavimo, išėmė iš sudo., charterio“ kopiją 7-tą dieną balandžio 1891 m.

Pasiduoda čion į žinia, jog Susivienyjimas nepavelyja vartoti savo vardą organizacijoms, priėmusioms kitoki vardą, o ne „Susivienyjimas Lietuvių Amerikoje“. Prieg tam „charteris“ aiškiai liudija §3, jog „reikalai susivienyjimo turi buti atliekami Plymouthe, Luz. Co., Pa.“, tai akyva bus žinoti, ką p. Butkevyčia galėtų daryti su musu „Susivienyjimo“ raštu, norėdamas toliaus priešgyniuoti priešais vienybę ir sutikimą tarp lietuvių. Ir didesnė dalis „trustės“ ant charterio pasidėjusių gyvena Plymouthe ir priguli į „Susivienyjimą Lietuvių Amerikoje, o ne į p. Butkevičiaus sektą.

(pasirašo) Komitetas „S. L. A.“

Ir ten pat kitas raštas.

„Po ilgų vilkinimų ant galo buvęs sekretorius „Susivienyjimo“, V. Vročinskas, teikėsi man įduoti surašą sąnarių ir draugysčių, kurios laikėsi prie „Susivienyjimo, kada likosi našle Vincienė Juknelienė; už tai dabar

paduodu žinjon, jog žemiaus paminėtos draugystės turi į trumpą laiką išmokėti pripuolančią mokesį, kitaip našlė Juknelienė skus kožną neišmokėjusią draugsystę ar buvusį „Susivienijimo“ prezidentą p. Butkevičių. Anot p. Vročinsko pripuola:

ant draug. šv. Kazimiero Plymo. 53.04.

šv. Petro ir Povilo Hazl. 26.52c.

Jagėlos Nanticoke 18.72.

(po 78 centus kiekvienam nariui) „o kun. Juodišiui, Antanui Turskiui ir V. Vročinskui po 0.72c. Iš viso pareina 100.62. Pinigus reikia siųsti arba tiesiog ant rankų našlės Juknelienės, arba ant rankų p. Silvestro Paukščio, kasieriaus „Susivienijimo“.

Tokiu būdu bene atsikratysime jau syki nuo senos vyresnybės paliktų griekų.

Kun. A. Burba, prezidentas. „S. L. A.“

* * *

Visuose tuose raštuose su teisybės grūdais daug neteisybės pelų. Mahanoy'aus seime susivaidyjo ne lietuviai patriotai ir šviesuoliai su lenkininkais ir tamsuoliais (anot Sviesos), bet Plymouth'o ir Mahanoyaus laikraščių leidėjai („Wienibės L.“ su „Saule“), jau nuo dviejų metų viens į kitą šnairavusieji ir ieškojusieji vien progos savo tulžį išlieti. Jų bičiuliai, irgi išimaisę į ginčus, savo įkaitime pamiršo, kad užgauliojimas, įtarimas ir net provokacijomis ne patraukti, bet atgrasinti tegalima žmonis nuo Susivienijimo.

Mahanoy'uj ir Senadoryje,—anuomet žymiausiose naujokynėse, gyvena apie penki, tūkstančiai lietuvių; apygardos susišelpimo draugijų narių skaitlius buvo de-

šimtį kart didesnis negu Susivienijimo; Mahanoy'aus parapija turėjo ikūrusi pirmąją Amerikos lietuvišką mokyklą; abejuose miesteliuose buvo jau kelios dešimtys išgyvenusių ir prasisiekusių vertelgų, kurie darė žymią įtaką tūkstančiams vietos ir apygardos lietuvių darbininkų — anglekasių. Juozo Paukščio, „savo valios peno“, pasididžiavimai, kuriais jis imponuodavo dar pirmųjų išėvystės metų skurdo nepergalėjusiems Plymouth'o lietuviams, oia (Mahanoy'uj' ir Senadoryje) iššaukdavo vien pašiepiančią šypsena. Jo provokuojančios kalbos seime buvo kaip aliejus ant ugnies išpiltas.

* . *

Uždarius pirm laiko seimo sesiją, Mahanoy City, J. Paukštis susiprato negalėsiąs išlaikyt savo išdidaus tono ir, kaip „Susiv. Liet. Am. Istorijos autorius teisingai patėmyjo (p. 61), nematė reikalo grįžti į seimo sesijas, tad su broliu Silvestru, dar tebežlobojančiu organizacijos išda ir savo klebonu kun. A. Burba, dar tebežiūrėjusiu į viską „Wien. Liet.“ leidėjo akimis, jis patraukia į gelžkelio stotį. Susėdę „vienan vagonan“ su dviem Hazletono atstovais, „jie užbaigia seimą, namon važiuodami“.

Viena klaida kita iššaukia: namon sugrįžus, vietoje nelaimingą įvyki nudailinus, paleidžiama per „Wien. L.“ skiltis visą upelį išniekinimų save oponentams, — išniekinimų, kuriuose daugiau perdėjimo, nei teisybės. Akyvaizdoje to visko argi galima pasmerkimo perkūnus mėtyti vien į „Saulę“ ir jos leidėją bei jo palai komus seimuotojus?

— Citavęs jums čia „Susivienyjinimo Amerikos Lietuvių Istorijos“ autoriaus kelis žodelius, vardan teisybės jaučiu savo pareiga apginti kun. A. Burbą nuo to rašytojo neteisingų įtarimų, būk „Wien. Lietuwininkų“, o paskiaus „Vienybės Lievninkų“ redaktorius Andžiulaičio paleistas teisingų ir neteisingų, net šlykščiausių įtarimų upeilis tai kun. Burbos darbas. Šis kunigas po Mahanoy'aus seimui ant karštųjų parašė asmeniniais priekaištais pamargintą straipsnį „Lietuvystės ir Katalikystės reikaluose“, tilpusį tųjų 1890-ųjų metų 42-me „W. L.“ numeryje, kurio turinį aš atpasakojau jums šį vakarą. Bet tai visas kun. Burbos išsišokimas. Jis nekarta paskiaus gailėjosi, kad tąjį raštą ant greitųjų parašes ir nepataisęs padavęs Andžiulaičiui, kuris tuojaus aną į svetą paleido.

Paukščių skatinamas, kad smarkiai užkirstų mahanoy'iškiam, jis tų (1890) metų „Vien. Liet.“ N. 45, kaip jau minėjau pirmiaus, pasitenkina vien šiuo paskelbimu:

„turiu pranešti, jog antras „Susivienyjinimas“ yra naujas.... nemislykite, kad aš tąjį Bačkause „Susivienyjinimą“ peikčiau.... Ne to daryti negaliu, nes neskaityęs jo konstitucijos. Laikas kuogeriausiai apsudys ir parodys svetui visas išgales ir darbus. o pirm laiko negalima sūdyti“... (slgk psl. 30). Taipgi reikia atmesti kaipo gryniausią prasimanymą tvirtinimą, būk kun. Burba stovėjęs užpakalyje šmeižiko „Vien. L.“ redakteriaus. Užginčyja tąjį prasimanymą ir kun. Juodišiaus palaikymas gerų sątikių su kun. Burba, ką patikrina ir tų kunigų korespondencija. (Ziūr. Juodišiaus gromatų facsimile „Spaudos Laisvės ir Am. Liet. Organizuotės Sukaktuvių“ knygoje).

1890 metai lyginai kaip 1889-ieji Amerikos lietuvių išeivijoje žymėtini daugybe naujai susikūrusių susiėelpimo dragugijų. Kaip pažymėjau savo paskaitoje apie 1889 metus, tais metais amerkiečiai lietuviai sukūrė septynias (7) naujas susiėelpimo dragugas, neminint užmezgimo Lietuvių Mokslo dragugijos ir šv. Kazimiero grynai lietuviėkos parapijos Plymouth'e. Šiais devyniasdeėimtais (1890) metais irgi septynias naujas dragugas įkurta mūsų išeivijoje, beje: Philadelphijoje — šv. Antano, tuoėaus pradėjusią rūpintis įkūrimu ir savos parapijos; Bostone šv. Kazimiero, irgi ėmusią rūpintis įkūrimu savos parapijos, Pittsburge — šv. Juozapo, Wilkes Barre šv. Petro ir Povylo, Wanamie — Gedimino, Baltimorėje — Nikolajaus Koperniko ir Mahanoy City — lietuviėko teatro — dragugijų. Šitoje paskutinėje naujokynėje (Mahanoy City) 1890 m. įkurta ir pirmoji Amerikos lietuvių parapijos kasdieninė mokykla, (teisybė vien lietuvių kalboje, be pilno valstybinio mokykloms cenzo).

Taigi dvideėimt pirmais ir antrais savo ateivijos metais mūsų tautiečiai pasirodė daugiaus pasiryėusiais įėikinkyti į savo organizuotės darbą, nei pirmoje ar antroje metų deėimtyje. Kaip jau žinote, iki 1888 metų pabaigai, kada galima buvo minėti 20-ies metų sukaktuves, lietuvių susiėelpimo dragugijų Amerikoje tebuvo sukurta tik aėštuoniolika, neskaitant „Lietuvos Mylėtojų“, „Lietuviėkojo Balso“ leidėjų ir New Yorko lietuviėkos šv. Traicės parapijos dragugijų. Abi šitos dragugijos devyniasdeėimtais metais buvo jau užmirėtos ir palaidotos, taippat kaip buvo palaidotas ir „Liet. Balso“ biėiuolių įkurtasis „Susivienyjimas Lietuvėnkų Amerikoje“, kurio visą užgyventą turta 27 dol. ir 32 centu išėininkas Jonas Mieldaėis (ėenadoriėkis) pasiuntė Ignui Bubeliui Baltimorės Liet. Mokslo dragugijos virėaiėiui (ė. 1890 m. „Vien. Liet. N. 19).

1890 METU VAIDAI.

(Atpasakota „Vienybės Lietuvnikų“ žodžiais.)

Geresniam pažinimui sąlygų, kuriose Amerikos lietuvių organizuotės darbas platesne vaga dirbta, ši vakarą pasitenkinkime vien perskaitymu vyriausių anuometinių veikėjų ginčo raštu, kaip juos paskelbė tu (1890) metu „Vienybė Lietuvnikų“.

Pradėsiu nuo hazletoniško Motiejaus Vilkausko rašto „Kas labiausiai mus trukdo“ „Vien. Liet.“ N. 6-me. Tą žmogelį gerai pažinojau, neviena jo korespondencija turėjau pataisyti. Sitąjį jo raštą, dar A. Turskiui redaguojant „Vienybę Lietuvnikų“, pataisęs spaudai patsai kun. A. Burba. Stai tas raštas:

Svarbus tai yra klausimas, bet atsakymą taipgi greitą galima rast, tai yra: kad mūsų locni apsiėjimai labiausia mus sulaiko užpakalyje kitų tautų.

Pažvelga mano šios dienos, patraukia ištart kelis žodžius į viengėnčius brolius, prigulinčius prie Susivienijimo L. K. D. A., katras jau nuo kelių metų ant druto pamato likos uždėtas, o įstatai likosi priimti per delegatus seimo, ir ant pereitų paskutinių seimų pertaisyti, o vienok mūsų broliai viengėčiai, kaip rodosi, tai rokuoja sau už menką dalyką ir suvis ant nieko neatboja, nežinodami kad vienatinis mazgas gali mus tiktai prikialt iš miego tautiškuose dalykuose. Mažu mano pažvelga pertoli siekia ir nekuriuose sklipuose turiu klaidą, bet vienok rokuodamas save už netoli nuklydusį nuo kelio teisybės, norėčiau šičia pridurti nekurias savo pažiuras atšalime mūsų, katros mažu geriau išreikš mano mislę.

Kaip yra beveik kožnam broliui lietuvnikui žinoma, o ypač delegatams ir draugystėms prigulinčioms prie aukščiau minėto Susivienijimo, tai ant paskutinio seimo, katras buvo Hazletone 5 ir 6 dieną spalį mėnesio šitų metų, suvažiaavę delegatai rodavojosi ir ant galo nusprendė ne vieną dalyką (įstatų) laikydami juos už reikalingą mūsų dvasiškam pasikėlime, katrie turėtų but išpildyti, o ne del kokio tai liciaus ant popieros tiktai surašyti.

Dabartės peržiūrėsime ką tie įstatai mum gero padarė, kokią naudą atnešė ir kas juos prigulinčiai išpildė?

1. Ar draugystės išsilygino su savo mokesčiais, paskirtais ant seimo? Kaip rodosi tai ne.

2. Ar laikosi to punkto, apie ką tą taip svarbiai sprendė, kad sunariai gautų laikraštį, garsą mūsų Susivienijimo, už pusę mokesčio, tai yra už dolerį ant metų? — likos ir tas dalykas pašalyje, tiktai draugystė iš Hazletono užsimokėjo prigulinčią po dolerį už kožną savo draugą, o kitos tai, kaip matyt, niavat neužsimokėjo savo mokesčių po 125c., nes dar iki šitai dienai nieko negirdėt buvo apie tai, o laike atsitikimo smerties, tai kožnas su visoms keturioms stveriasi prie Susivienijimo.

3. Išrinkome urėdnykus, katrie būtų mūsų reikaluose vadovais, o kur jie yra? ane balso negirdėt, rodos kaip buk jų ne yra ant svieto.

Vienas, kaip kurtis įsikusias į anglis, rausia ir dulkėmis apdengia savo randą ir raštelį bile kada ir kokį, ką tą būtų pavidnas paduot „Gar-se“, ba ant ko buvo aprinktas.

Antras, apsikrovęs miulu ir givirciais šinkuoja kvepenčius gvazdikėlius ir mielus pipirus, o apie Susivienijimą, apie savo randą ant katro likos aprinktas, tai ane gu-gu — gana man to, kad aš esmiu Preidentas! — teisybė, titulas ne menkas!

Ant galo paguodotas rektorius, apspiestas iš visų pusių naujankiais, ir atsidadęs su dušia ir kunu dėl pakėlimo savo parapijos ir ištaisyimo bažnyčios, neturi laiko ant suraminimo mūsų, koku nors žodeliu, koku nors pamokinimu, taip kaip tai dar pernai buvo. Lūkime išsižioję kaip žiedelis rasos lašo, o čia aprič garso, kad Susivienijimas yra, daugiau nieko, nė jokios storonės iš niekur nematyt ir negirdėt.

Sarmata ir nelaimės mus laukia, jeigu mes broliai busime tokiaime atšalime! Niekados jokio gero nesulauksime, jeigu taip toliau miegosime! Jau verta būtų pradėti daugiau rupintis apie mūsų ateigą, kuri mus laukia.

Kur dar šiek tiek laikosi mūsų broliai vienybėje, tai ant kožno žingsnio nauda matyt yra, o kur tas dalykas atšalęs, tenai viskas kasdien grimsta į tamsybės miegą.

Broliai! nepykite ant manęs už tuos kelis žodžius teisybės, nes juos nerašau iš piktumo, tiktai iš tikros gerai velijančios širdies.

Atsibuskime! tverkimės prie darbo, o tada patys pamatysite, kad turi teisybę jusų nusižemines tarnas.

M. Vilkauckas.

Vilkaucko raštu užgautieji pirmiausiai atsakė „Susivienijimo“ pirmininkas Tamas Butkevičia, kurio atsiliėjimą ta pati „Vienybė Lietuvnių“ patalpino tu metų

numeryje dešimtame. NB redakcija straipsnį „Nuo prezidento iš Nanticoke, Pa.“ atspaudino „be pataisymu“, nes leidėjas Paukštys negalėjęs pamiršti, kad Butkevičius, Hazletono seime besiginčijančius seimuotojus taikydamas, daugiausiai buvęs kaltas už Juozo Paukščio iš Susivienijimo vyriausybės išmetimą. „Vienybė Liet.“, priversta talpinti nepatinkamo viršaičio rašta, ir pasirašymą to vyro suambrino. Po Butkevičiaus straipsniu pasirašo „Prezidentas S. L. D. A. — T. Butkevicz“.

Tame pačiame „Vienybės Liet.“ numeryje (10-me) tilpęs ir „Susiv.“ sekretoriaus V. Vročinko 15-os vasario dienos pranešimas, kurį „Vien. L.“ redakcija akcentuoja šiuo pasirašymu a la Bačkauskas:

„Raszausi juso tarnas
V. Vročinskas S. L. A. D. A.”

* * *

Nuo Prezidento Iš Nanticoke, Pa.

No. 6 Vienybės išskaičiau svarbų aprašymą apie Susivienijimo urėdnikus. Aš mislijau teisybė, kad M. Vilkauckas gerai supranta dalyką budavojimo, arba kaip reikia pasikelt aukščiau, kad nors lygiai stot su kitoms naradavastims, bet tame dalyke buvau labai paklydęs. M. V. jau antrą kart šneka apie tai, kad urėdnikai Susiv... nieko nesistoroja apie pakėlimą lietuviystės, užką man labai širdis skauda. Per pereitus 17 metų gyvenimo mano Amerikoj, ane vieną dieną neapleidau, kur mačiau atnešančią naudą mūsų broliams. Toliau yra parašyta, kad neišpildo konstitucijos urėdnikai; kiba M. V. niekad neskaitė konstitucijos Susivienijimo, o kad ir skaitė, tai nesuprato, ba katras supranta konstituciją, tai kitaip apie Susivienijimą mislija ir budavoja, o ne pipirai ir givircai galvoje stovi. Iš anglių ir jų dulkių prašau nesijuokti, ba tai yra brangus mineralas, aš pac per 11 metų jas kasiau ir dulkius gėriau kaipo lėberys ir mainierys, o ne kaip... ir šiandien daug mūsų brolių šmotialį duonos užsidirba iš priežasties anglių. Generolną sekretorių V. Vročinską 1874 mete pažinau, paskui nesimatēm per 14 metų iki seimui, katras buvo Mahanoy City. Aš buvau Hazletone ant seimo, kur mačiau M. Vilkausko storonią, teisybė buvo gera, ale V. V. Mahanojuz daug daugiau buvo vertesnė iš ščiros procios, netaip kaip M. V. tik ant popieros. J. M. K. J. Rektoriui M. V. teisybę sakant tai pavydi, kad jį visi o

visi myli ir šėnavoja, tai naujelenkiai kaip ir seni irlančikai, taip jauni pruspaliočiai ir seni deičkatalikiai, užtai turbūt neišpildo savo šlužbos, kad skirtumo nedaro tarp lenkų ir lietuvių, ir vainos nekėlia, ⁷ neturiu spاسبو del išradimo ką M. V. nori nuo urėdnikų Susivienijimo? Aš suprasdamas gerai kožno šlužbą prieš visą sviėtą sakau, kad kožnas labai gerai išpildo. Seimas buvo prirengtas konogeriausia, kas labiausia rokundos sunkiai uždirbtos per mųs brolius ir į kasą Susivienijimo pinigų įmokėtus išdavė mųs kasierius Sel. Paukštis iki centui, kiek buvo pinigų sudėtų ant išmokėjimo posmertinės tiek išmokėjom, toliau čarteris išpirktas kaip priguli giliuoja del S. L. ant visos Amerikos, konstitucijos išdrukuotos, kasierius po kaucija 10 tukstančių, mes pranešėjais nesame, cudus rodyt negalim, o kad mes nerašom ir nerėkiam, tai labai greit mažna suprast delko ir vienatinė teisybė ba mum trim nesusiveda, ba svietas pasakytų, kad mes del savo locnos naudos ba nieks iš niekur neatsišaukia kaip jie patys, ir ant galo tas mųs trijų rėkimas taip įsižiurėtų lik to strukio ubago Stalupėnuos ant jomarko giesmė raitas, raitą vijo ir niekad nepavijo, dar tylint o kas darosi.

Reikė pas mus but ant mitingo, kaip perstačiau nuo laikraščio ir mokiesties, nespėjau tylėt kaip pradėjo kelt Carą Aleksandrą ir Mikalojų iš grabo, sako daugiau niekas kaip tik aš viską išmisliju, ma rodos kad mųs Sekretorius daneša į Vienybę apie viską, o kad Vienybė Lietuvinikų nedorius darbus į bovelną suvinioja ir į skrinutę užrakina, tai ne musų kaltė, ale tai nieko rakto nepameta. Teisybė, ne visi lietuviai šlėkto budo, yra tikrų sunų Lietuvos, katrie kasdien gatavi eit paguldyt galvą už tėviškę, ir išvalnyt mųs brolius iš nevalios arba neščėsties.

Kad mųs vienų brolių prie visko tai mažai kas šiandien s. s. Lietuvinikų Amerikia visas svietas pripažįsta nevat suvis svetimžemiai, kad tai yra geriausiu daiktu ant svieto ką mes per pereitus 4 metus nuo mųs brolių aukščiaiu mokytų dar pamačį gavom; nereikalaujam piniginės pamacies tik pritarties žodžio padavimo broliškos rodos ir rankos musų darbuose, imkime mažą priklodą iš lenkų s. s., o matysime kožnos nedėlios laikraštį iš visų 5 dalių svieto korespondencijos velijančios ir vinčėvojančios gero pasivedimo, pevnas esu kad ir mųs brolių randasi taipgi visose dalyse svieto, ale kaip matyt, tai visi mus užmiršo apričko laike paskutinio Seimo. Ale 2 telegramai nuo s. s. Lanų vienas iš administracijos Rando s. s., kitas nuo laikraščio Zgodos ir tai pamatės M. V. reporte dieninio laikraščio aprašymą seimo pirmos dienos ir įsižiuri, kad buvo išdrukuota šviežiai atsiuntė 2 telegramus velydami konogeriausio pasivedimo. Kaip šoko M. V. išpiaut! iškraipyt! užlipyt! ant galo išduria; tai išrodo, kad dar žmogus nematė ir nesupranta kas tai yra šlovingu ir padavimas broliškos rankos.

Dėkui ponui Dievui jau ir Amerikoj šią gadynę turim keletą raštininkų mųs viengencių, ale ką ar nor vienas pritaria žodį per laikraštį iš Susivienijimo? niekai visi jų raštai... gegutė, vēversys ir vanagas.

Ale tai nieko turiu nodieją kad mūs broliai aukščiau mokyti bus mum pamačia.

Prezidentas S. L. D. A. — T. Butkevicz.

Mahanoy City, Pa. 15 Vasario 1890 m.

Pagodotas išduotojau Garso Susivienijimo, prašau jūs kvitavot draugystę Šv. Kazimiero iš Plymouth, Pa. už 14 draugų, už kožną po dolerį vieną, tai yra: 14 dolerių, kurių tai draugų vardai likos įtraukti į knygas.

Teipogi pagodoti sekretoriai draugystė, kurios priguli į Susivienijimą, prašau jus prisiųskite vardus ir pravardes draugų jusų draugystės, o taipgi ir adresus iš kur paeina, tai yra: iš kokio sodžiaus, gmino, pavieto ir gubernijos ir kiek metų senumo yra, ba tas dalykas yra reikalingas del parėtko.

O taipgi prisimena ir visiem, kad greičiau prisiųstumete paskirtą mokesť į Susivienijimą, ba dar iki šiam laikui tiktai draugystė iš Plymoutho jau išmokėjo, o nuo kitų tai nieko suvis negirdėti.

Dabartės duodu žinią Draugystei Šv. Jurgio iš Cleveland, Ohio, kad jum rokundą trumpame laike prisiųsiu.

Rašausi jusų tarnas V. Vročynskas, S. L. K. D. A.

* * *

Vilkausko užgautasai Susiv-mo rektorius kun. M. Juodišius, kad jis savo parapijoje ir su naujalenkais sugyvenas, atsiliepė „Vienybės Liet.“ N. 16-me, jau Andžulaičiui redaktorius suole sėdint. Kun. Juodišiaus raštą redakcija talpina kaipo korespondenciją iš Brooklyno; štai jis:

Sunkus tai yra dalykas, kada žmogui, širdingai mylinčiam savo brolius, prireikia ką nors pikto apie juosius rašyti. Bet kaip kada reikalinga yra atidengti skriaudą ir parodyti kitiems tas kirmėles, kurios joje užsidengę sugrauzti nori sveiką kuną, reikia atidengti ir parodyti pikta, idant jį veikiaus išnaikinti galima būtų.

Teisybė, lietuviai New Yorko nuo pačių pradžių taip gražų turi vardą, kad dideli būtų dyvai, jeigu kas ką apie juos gero išgirstų. Vienek jau antri metai veidždamas ant jų apsiėjimų, nieko į svieta išleisti nenorėjau, turėdamas viltį, kad per didelę kantrybę ir kruviną del jų procesą, viską pataisyti galėsiu. Dabar gi persiliudijau, kad daugumas iš jų yra tai giriniai žvėrys, kurių žmonišku budu suvaldyti negalima, nes su pasiutusiu iniršimu persekioja tuos, kurie daugiausiai jiems velija gero. Kristus atnešė išganymą ant svieta, o bet atsirado parizejai, kurie jį persekiojo ir ant galo nukryžiovojo. Taip ir čionai daugumas randasi tokių netikėlių, kuriems kad ir Aniuolas iš dangaus ateitų, tai ir tą

išguiti norėtų. Ne dyvai, kad jie tokių neapkenčia, nes jų visi darbai priešingi yra šviesai ir teisybei. Kokie tai žmonės susirenka į New Yorką? Šitai, kuris Lietuvoje sudegino savo arba kito namus, pajieškotas per valdžią, atvyko į New Yorką; kuris užmušė savo tėvą, motyną, brolių arba seserį, gavo prieglaudą New Yorke; išplėšė svirną, pavogė arklius, apiplėšė kleboniją, apvogė bažnyčią, išsprudo iš Kalvarijos aukštalangės, — tie visi pasislėpė New Yorke. Ir čionai, Amerikoje, kas kur ką pikto padarė: kas svetimą suvadžiojo pačią, kas už maistą neužmokėjo, kas pasiliko aukščiaus savo ausų skolingų karčiamose arba valgomų daiktų krautuvėse, kas subankrutijo, kas svetimus kišenių išeidamas apkraustė, — tie visi atbėgo į New Yorką... Na, ir norėk tu, dabar ko gero iš tokio susirinkimo visokių palavikų. Draugystė tokių sutvėrimų — yra tai mokslinyčia būriausių darbų. Ir geras žmogus, papuolęs tarp jų, pavirsta į piktą. Toki žmonės iš visos širdies neapkenčia procės ir šviesos teisybės. Gyvena užtaigi svetima proce, melu ir visokiomis suktybėmis. Išskyrus kelis doringesnius vyrus, visi yra nuogi, kaip bizunai, nes ką uždirba, tai pralaka arba į kazino ir bolespraleidžia. O kas liekasi, tai advokatams sukiša už muštynes ir peštynes. Kas prisžiūrėtų jų vesialijoms, krikštynoms arba puotoms, tas tuo galėtų suprasti, kas jų per gyvenimas; o pamatęs tą viską, bėgtų iš tos vietos, kaip iš baisiausio pragaro...

Tokią tai vietą vadovai pirmutiniai aukuoja ir siulo visiems lietuviškiems kunigams Amerikoje, o gal ir Lietuvoje kaipo puikiausią parapiją! Išsiuntinėjo į visas puses pilnas melagysčių gromatas, viliodami nesuprantančius žmones į kilpas, del savo naudos, idant vel šviežią galėtų gerti kraują...

Broliai mieli, nesiduokite prisigauti! Girdėjau ir aš išpradžių visokius prižadėjimus; o dabar pamačiau, kad tai viskas buvo melas. Pasakojo man ir rašė, kad jau tiek ir tiek tukstančių išmokėta, rodydami neteisingus raštus; o dabar atradau kožnam jų žodyje dešimts melagysčių. Stačiai galiu pasakyti, kad jie suvisai nesirupino apie statymą bažnyčios, tiktai po vardu bažnyčios apie prikrovimą savo kišenių, viliodami iš prastų žmonių, kruvinai uždirbtą skatiką. Yra tai lengviausias budas uždarbio del dykaduonių. Matyti, kaip jiems reikalinga bažnyčia, jeigu dar daugumas iš jų ligšiol' joje suvisai nebuvo, po penkiolika ir daugiau metų neatlikę spaviednės šventos; o kiti yra suvisai be jokio tikėjimo. Gal kas pasakys, tai reikia juos ant gero atvesti... Taip, — nesigailėjau ir nesigailiu savo del jųjų procių; gėrėjosi ir gėrisi žmonės pagal išgalėjimą atliktomis bažnyčioje apeigomis ir pamokinimais, galiu sakyti, kur tik pasirodžiau. Bet tokie sutvėrimai neturi niekados laiko ateiti į bažnyčią, tiktai velnio namuose susirinkę garbina šventomis dienomis Bahu, o pasigėrę pliovoja ir išjuokia šventą tikėjimą ir Kristų. Kiti vėl, išmokę keikti angliškai visokiais bicziais arba lenkiškai pšiakrevomis, jau stato save dideliais ponais „mumis nereikia

mužikiškos (lietuviškos) bažnyčios, mes galime eiti į polcką arba angelcką". Jeigu atsitinka šliubas arba krikštas, tai eina pas lenkų kunigus, kurie apgarsina, kad jiems už pusę prekės pakrikštys kudiķį, arba duos šliubą kad ir be spaviednės; tiek to; — tikėjimas tai „business". Tokie atkalbina ir kitus, kad nieko ant bažnyčios, arba del kunigo neduotų... O susiėję ant susirinkimo apsieina kaipo žvėrys; kožnas prieš tai turi gerai išsigerti, kad geriaus galėtų rėkti; o kada jau gerklė suvisai užkimšta, tai kojoms baladoja, kad tiktai kitiems kalbėti neduotų. Ant kožno susirinkimo renka naujus komitetus, išsivadina tarp savęs vagimis, sukčiais, galvažudžiais ir išsiskirsto keikdami į visas karčiamas, pakol degtinė suvisai paleisto snukio neapstapdo...

Tokis tai yra parėdkas „tos puikiausios parapijos Amerikoje."

Ne dyvai užtaigi, kad per 20 metų jie čionai bažnyčios nepastatė; ne dyvai, kad jau keli kunigai perėjo ir nei vienas išbuti negalėjo. Aš pats netikėjau, ar tai gali buti teisybė, kaip jie su anais kunigais apsiėjo, — pakol pats to nedatyrčiau. Už visus mano žingsnius po visą Ameriką, už kruviną procę ir rupestį del jų gero užmoka man bauriausiomis pliovonėmis savo snukio ir plunksnos, visokiais išdarymais ir neteisinais skundais, kreivomis prisiegomis ir persekiojimais; ant galo keršiniu ant mano gyvasties... Tokia tai dalis kiekvieno kunigo šitoje žemėje! Kožnam vienok velyčiau gyventi tarp indijonų, nė kaip tarp lietuvių New Yorke...

O bet tai yra mūsų broliai, kad ir paklydę, bet sunų vienos mūsų motinos Lietuvos. Bet randasi ir čionai daugumas gerų žmonių ir tikrų katalikų, kurie tikrai reikalauja bažnyčios ir jos pagalbos. Gaila tų nelaimingų žmonelių ir gaila tų mūsų brolių, kurie vargų arba persekiojimų išguiti iš savo tėvynės, jieško pirmiausiai prieglaudos New Yorke; gaila tų brolių, kurie aplinkinėse gyvendami, per kelis šimtus mylių, neranda del savęs lietuviškos bažnyčios ir kunigo, kuris galėtų aprupinti jų reikalus dvasiškus! Tie reikalauja mūsų procios ir pasišventimo...

Bet bėda tokiems, kurie tai nedaleidžia ir viską ardyti nori. Bėda jums, broliai, už jus visus papiktinimus, už garbės ir turtu artymo jūsų nuplėšimą; už sumažinimą garbės Dievo, už tuos visus, kurie iš jūsų priezasties be pakutos ir kitų sakramentų atsiskiria nuo šitos ašarų pakalnės! Sunkus tai bus atsakymas prieš Aukščiausią Sudžią, kada nors kartą išsipagoriosite, o pamatysite, kad stovite ant prapulties krašto. Kad ir jūs neinate į kasyklas, vienok atsiminkite, kad ir be užgriuvimo žemės kas valandą gali jus myris patikti. Kad ir jūs kiekvieną savo mastu mieruojate ir geriausiai jums velijanti lygiu jums paleistuviu padaryti norite, — vienok žinokite, kad iš to nieko nebus, nes akyse Dievo kožnas pasirodys tokiu, koku jisai tikrai yra. O geriaus apie save pasirupinkite, kad amžinai nepražutumete. Nedarykite visiems savo broliams gėdos piktais apsiėjimais, neikite priešais valę Dievo, perdaug at-

sidėdami ant jo kantrybės, kad kada neišpažintumete ant savęs jo didelės rustybės...

Su skausmu širdies paduodu tuos kelis žodžius del visų brolių, prašydamas, idant širdingai pasimelstų ne tiktai už juos, ale ir už visus paklydusius, kur tik jie randasi. Gal Dievas mielaširdingas suteiks jiems Dvasią Šventą ir atves ant gero kelio.

Kun. Dr. M. Juodišius.

* * *

1890 metų vasaros pabaigoje, laukiant besiertinančio Susivienijimo seimo „Vienybės Liet. N. 33-me tilpo laikraščio leidėjo J. Paukščio ir jo brolio Silvestro „Susivmo kasieriaus“ atsiliepimas:

Atsiliepimas.

V. Vročinskis iš Mahanoy City, išrinktas laike pernykščio Seimo ant sekretoriaus „Susivienijimo“, atsiuntė ant mano rankų del „patalpinimo“ „Vienybėje“ užkvietimą del sudėjimo kožnam sąnariui tosios organizacijos po 96 centus ant išmokėjimo posmertinės vienai našlei. Kadangi „Susivienijimą“ laiko tiktai dvi draugystės (Plymouthiškė ir Hazletoniškė), tatai rokavau už nenaudingą dalyką garsinti tą jo raštą, atidėdamas ant seimo, apie ką p. Vročinskiui savo parėdku daviau žinių per gromatą. Vienok p. Vročinkas už neapgarsinimą jo rašto labai užsirutino, garsindamas „Saulėje“, buk aš rašęs jam, jogei „jau „Susivienijimas“ prapuolė“; nepasikakkindamas ant tokio sumelavimo, jis dar taip toliaus ževernoja: „ir iš to duodasi suprasti, ant ko lietuvius nori išvesti ir nežinia iš kur tasai sukuryš atsisuko į „Susivienijimą.“ (sic!)

Toliaus jis prižada seimą daryti Mahanoy City, o kada jam ateis noras išpildyti, tai prižada apgarsinti laikraštyje. Podraug neužmiršta ir suraminti lietuvius, jogei „iki šiol „Susivienijimas“ neišnyko, nes rėmiasi ant druto pamato“, nepatingėje guodotinas sekretorius taipogi čia „suduoti“ ir pamokslą.

Taigi p. sekretorius, neprigulėdamas pats į tą „Susivienijimą“, pasiržo podraug su Bačkausku paimiti vadžias jo ir partraukti jį į savo Mahanoy'ų. Del visuomenės žinios šiuomi paduodu, kad seimas bus laikomas ten, kur diduma balsų „Susivienijimo“ sąnarių nutars jį laikyti. Žmonės, neprigulintieji į „Susivienijimą“, nors jie ir „sekretoriais“ skaitosi, tačiau negali turėti tiesos į tokius reikalus „Susivienijimo“ kišti savo nosis.

Kasgi atsieina konstitucijos, už kurios neatspausdinimą p. V. taip smarkiai išbarė mane, turiu pasakyti tik tiek, kad surėdymas jos buvo

pavestas Rektoriui (N. B. neprigulinčiam lygiu budu į sąnarystę „Susivienijimo“), o aš iki šiai dienai neapturėjau.

J. Paukštis.

Netyčiomis pateko man į rankas numeris „Saulės“, kur, tarp visokių plovonių, nuo kurių žmogui pikta ant širdies darosi, užtikau net keliose vietose minavojimą ir mūsų „Susivienijimo“. Tarp kitko, Bačkauskas teikėsi apgarsinti jau ir seimą, buk tas bus laikomas Mahanoy City. Iš visko matyti, jog p. p. Vročinskis ir Bačkauskas apsiėmė saviškai tajį „Susivienijimą“ paėmę į savo nagus valdyti.

Labai nusidvyvijau iš to, kad tie ponai suvis nebudami sąnariais „Susivienijimo“, apie jo seimus ruošiasi. Dyvas ima mane, jog tas pats Bačkauskas, kuris pernai biaučiausias plovones iš savo smirdančios „Saulės“ ant „Susivienijimo“ dergė, šiandien, kaip kokis geradėjas, apiekavojasi jau apie seimus ir jo išlaikymą.

Kad „Susivienijimas“ nepražus, apie tai tegul Vroč. su Bačk. nesirupina, geriaus butų, kad p. Vročinskis, budamas neva sekretoriumi, pasirupintų pirma sąnariu „Susivienijimo“ pastoti. Ar ilgai dar mes rinksimė į vyriausybę žmones, kurie nėra sąnariais „Susivienijimo“? Šiandien juk visa vyriausybė, išskyrus žemiaus pasirašiusį, nėra prigulinti į sąnarystę! Ir po to, ar galima yra laukti, kad ji dirbtų del gero „Susivienijimo“? Niekur aš nemačiau, kad taip butų, delto tikiuosi, kad nuo ateinančio seimo daugiaus taip vyriausybė nebus skiriama.

Silv. Paukštis, kasier. Sus.

* * *

1890 metu „Vienybės Liet.“ N. 41-me tilpo ilgesnis raštas „Seimas Susivienijimo Lietuvininkų Amerikoje“, redaktoriaus Andžiulaičio parašytas pagal Paukščių (Juozo ir Silvestro) bei kun. A. Burbos pasakojimus.

Seimas Susivienijimo Lietuvininkų Amerikoje.

Pentkasis Seimas „Susivien. Liet. Am.“ tapo atliktas 1 d. šio mėnesio Mahanoy City'je. Vienuoliktą adyną iš ryto delegatai susirinko į bažnyčią, kur, po maldai, kun. A. Burba pasakė trumpą prakalbą, nurodydamas ant išnašumo tautišku darbų ir reikalo vienybės, sutikimo ir ištrivonės mūsų darbuose. Po tam delegatai ir šiaip atėję svečiai ėjo ant salės.

Atidengdamas Seimą T. Butkiewicz iš Nanticoke, iktuomlaikinis prezidentas, pasveikino suvažiavusius delegatus, manydamas, jogei labas „Susivienijimo“ kiekvienam guli ant širdies.

Tada tapo pašaukti delegatai del sudėjimo mandatų nuo savo draugų.

Juozas Paukštis įteikė sekantį raštą nuo Šv. Kazimiero draugystės Plymouth:

„Mes žemiaus pasirašę liudyjame, jog draugystės Šv. Kazimiero susirinkimas išrinko du delegatų į Seimą „Susivienijimo Lietuvininkų“, kaip tai: kun. A. Burbą ir Juozą Paukštį su tuomi, idant viską gerai perstatytų, kad ateinančiame laike „Sus. Liet.“ darytų ką naudingą del lietuvių vystės, nėra iki šiai dienai mūsų „Susivienijimas“ nieko gero nepadarė, tiktai jo vardą laikydamos. Todėl mes visi sąnariai Šv. Kazimiero draugystės trokštame, idant „Susivienijimas“ padarytų ką naudingą del lietuvių vystės reikalų. Žinoma, kad to mes neišgalėsime padaryti, jeigu ta pati konstitucija liksis. Taigi prašome visų draugysčių, prigulinių į „Susivienijimą“ idant naują konstituciją parengtų, pagal kurios įstatus galėtume ką naudingo padaryti lietuvių vystei. Mes turime daboti, idant mūsų reikalai lietuvių vystės pasikeltų, bet ne amžinu miegu paveizdan 7 brolių miegotų, kaip iki šiol kad buvo. Pasitikime, jog mūsų delegatai tą dalyką kuomi geriausiai atliks sutarmėje su kitais delegatais. Šv. Kazimiero draugystės vardan pasirašo: Aleksandras Maslauskas, prezidentas, Juozas Rėkus, sekretorius, Juozas Paukštis, kasierius“.

Šv. Petro ir Povylo draugystė iš Hazleton prisiuntė sekantį raštą:

„Du delegatų siunčiame ant Seimo, kuris atsiprovinės 1 d. spalnio 1890, pagal pašaukimą per kun. Juodišių, Rėktorių „Susivienijimo“. Delegatų vardai: Vincas Lazauskas ir Vincas Pečiulis. Taipogi kartu prisiunčiame užmanymą naujų punktų arba artikulų įvedimo į mūsų įstatus pataisyse konstitucijos. Pinigai, kurie mokasi į nepajudinamą kasą „Susivienijimo“, turi būti apversti ant pirkimo laukų ant vardo „Susivienijimo“ ir apversti ant naudos draugų, dalinant ant kolonijų. Del atlikimo Seimo turi būti paskirtas laikas, kad draugystės prigulinių arba norinčių prigulėti užsimokėtų prigulintį padotką del ateinančio meto, kad nepasiliktų vyriausybė rinkta iš neprigulinių prie „Susivienijimo“. Draugysčių pareiga turi būti užsimokėti pripuolantį padotką iš aukšto už ateinantį metą. Draugysčių neprigulinių delegatai neturi privilių duoti balsą laike rodų „Susivienijimo“ arba laike Seimo. Pareiga sekretoriaus „Susiv.“ apgarsinti vieną kartą ant mėnesio įėjusius ir išėjusius pinigus per laikraštį, jeigu tas bus užlaikamas tarp draugų „Susivienijimo“. Kožnos prigulinių prie „Susivienijimo“ draugystės komiteto adresai turi būti prisiusti į kožną draugystę arba garsinant laikraščiuose del geresnio užlaikymo susinešimų. Sekretorius draugystės — M. Vilkauskas“.

Nuo draugystės Šv. Jurgio Karevių Mahanoy City'je ir Mahanoy Plane tapo perskaitytas sekantis raštas:

„Ant seimo Suvienytų Katalikiškų Draugysčių Amerikoje likosi patastavinti du delegatai: D. Boczkauskas ir Juozas Miliauskas. Už prezidentą draugystės Šv. Jurgio Karevių pasirašo D. Boczkauskas“.

Šitas mandatas, kaip parašytas ir pasirašytas vieno Baczkauško, ir priegtam be pečeties draugystės, tapo atmetas šalin.

Šv. Juozapo draugystė iš Mahanoy City atsiuntė du delegatu: A. Danisevičių ir J. Zablacką.

Šv. Kazimiero draugystė iš Boston, Mass., negalėdama prisųsti delegatą, prisiuntė atsakančią raštą, susitaikindama ant visko, ką kiti delegatai sutars.

Kun. Juodišius t. v. rektorius „Susivienijimo“, prisiuntė sekančią gromatą:

„Gaila man neišpasakomai, kad dėl savo nesveikatos negaliu ant paskirto laiko pribūti ant seimo. Prieš porą dienų, šokdamas iš strykario, labai gryžtelėjau koją, taip kad visa sutino ir aš suvisai negaliu paeiti. Dar vieną kartą pasakau, kad gaila man, jog negaliu pribūti tuo tarpu, kada mūsų būdinkas, per pusę suardytas, reikalauja kuodidžiausios pagalbos. Ale ką daryti, kad taip stojosi? Rodavokite ir darykite tenai kuogeriausiai; aš ant visko pristuju, bile tiktai viskas eitų toje pačioje dvasioje, kaip buvo pradėta. Prieš vieną tiktai daiktą protestavojau, kad „Vienybė“ jokios neturėtų provos vadintiesi „garsu“ Susivienijimo, nes jau senai ji pastojė garsu Šliupo, kuris dėl Susivienijimo tiek gero žičija, kiek šuo dėl žydo.

Ant tokios tendencijos, kaip katalikiškas kunigas niekad negaliu pristoti. Turime turėti savo organą arba garsą, kuris daugiausiai reikalais Susivienijimo užsiimtų, ale vėjų nevaikytų. Tokiu organu gali buti „Saulė“ jeigu p. Bačkauškas apsiims paskirto kiero kuodidžiausios laikytiesi, ir dėl mūsų proceuoti; arba ne, tai savo locną turėtume užvesti. Per tokį garsą daugiaus galima per ištusius metus visokių mislių paduoti ir visokių reikalų aprokuoti, nei kaip per porą dienų Seimo. Delegatai ant seimo jau pavidni atsivežti gatavą materijolą, kurį surankiojo per visus metus. Nes čionai nieko iš savo galvų neišmislysimė, jeigu nejieškosi- me faktų iš praktikos mūsų kasdieninio gyvenimo. Ale pasakysite man, kodel šitą pereitą metą aš į garsą nieko nerašiau apie Susivienijimą? Ogi ką rašysi, kad aš pats savo žodžių nesuprantu, kada juos išspaudžia „Vienybėje“, tai kas per nauda bus iš jų kitiems, Sako, kad reikia mokintiesi lietuviškai... Teisybė, reika dar tiems profesoriams grįžti atgalios į iškalą ir pasimokinti kokią dešimtį metų, tai tada daugiaus suprastų apie lietuvišką ortografiją ir kalimą naujų žodžių. Mačiau ir klausiau biskų geresnių profesorių savo gyvastyje ne kaip tie ponai. Ale apie tai ateis laikas, kada daugiaus pašnekėsiu. Ortografija turi buti vienokia įvesta visuose dijalektuose liet. kalbos. Ale dar ilgai turime tam dalykui prisižiurėti, ką kiekvienas apie tai kalba ir rašo, nepaniekint jo žodžiais, neiškeikti jį už tai, ale viską rupesningai surinkti ir iš to vieną teisingą padaryti išvedimą. Taip daryti liepia mums prasčiausia logika; ale nesprausti gvoltu į galvą kitų savo mislių ir nevesti šokti visų, kaip mes grajijamė; su tuo užtaig

dalyku neturime ką labai skubinties, ale rupinties apie tai kas mums yra reikalingesnis, tai yra apie organizaciją Lietuvių Amerikoje. Išrasti tas periškadas, kurios neduoda mūsų broliams sueiti į vienybę ir jas išnaukinti, išrasti tas priežastis, kurios taip ilgai užlaiko širdyje mūsų brolių egoizmą, arba rupestį apie save vieną, suvisai neatbojant apie kitų gerą... Ant to visko profesoriai atsako, kad brokas yra mūsų broliams apšvietimo. Ale paklauskime ar jie patys supranta tą žodį, ką jisai ženklinina? Ar visi, yra lygiai apšvaistyti ar žino nuo ko ją pradėti, ar moka žmonėms perstatyti jo naudingumą ir reikalą? Tuos visus reikalingiausius ir svarbiausius dalykus atrasime giliai prisiziurint apsiėjimams ir gyvenimui mūsų brolių visokiose vietose; susinešant per savo garsą, galėsime komunikavotis viens kitam savo mislis ir rodas, paduoti visokius projektus ir publiškai apsudyti jų vertybę. Tokiu budu per vieną metų daugiaus padarysime gero, ne kaip per kelis metus, eidami tuomi keliu, kuriuomi ikišiol ėjome. Nes išradę, kur žmonės ant kokio randasi aukštumo, galėsime povaliai po plytelę aukščiaus pridėti; įžiūrėję, kur jų gyvenime randasi kokia stoka, kur jų darbų budinkas yra suplyšęs, galėsime lengvai jį užlipinti ir sutaisyti. O kur nieko nėra, padėsime nuog fundamento, ale ne nuo kraigo, kaip daro profesoriai, norėdami pastatyti budinką ant oro, norėdami apsukti galvas savo brolių neva augštais mokslais, idant josios suvisai apkvaistų. Nes ištikro yra tai negalimas dalykas, kad prasčiokėliai tamsunai suprastų tokius daktus, kurių ponas profesorius nesupranta; sugriebęs kur kokią knygą vokiškame liežuvyje, kiek gali išverčia, reštą apleidžia, priterlioja į laikraštį ir leidžia į svetą del padyvo visiems inteligentams. Ne, to nereikalauja mūsų broliai. Reikalauja pirmiausiai apšvietimo širdies ir užsėjimo joje krikščioniškų dorybių, kurios sulaukytų juos nuo barstymo vaisių, savo sunkios procios duotų pajautimą reikale pasišventimo del brolių gero, aiškiai darodant, kad nauda draugijos yra nauda ir del jojo. Tada kiekvienas imsis prie tikros procios, o pačėdydamas pataisys savo materijališką padėjimą neplėšiant nuo bagočių; išsinaikins egoizmas, o jo vietą užims meilė artymo, kuri yra pamatu drutybės del visos draugijos. Taip turime dirbti drąsiai tikint į geresnę ateitį, nes be vilties žmogus ir geriausiuose stengimuose rankas nuleidžia. Vienok dirbant turime eiti ir kitus vesti tikru keliu, turime procevti pagal tiesas logikos, kuri yra labai nemielaširdinga del tų, ką jos neklauso. Niekas jam nesiseka, viskas ardosi, ba ne moka sutaikinti ir sudėti, kur kas tinka. Tą budinką organizacijos mūsų brolių Amerikoje statykime sutikime, kožnas išpildydams dalį savo darbo, o vienas kitam neperiškadydami. Tokiu budu iš mažų dalių pasidarys graži ir tvirta cielastis, iš kurios visi pasidžiaugti galėsime.

Nenorėdamas ant tuščio bliauti po laikraščius, tyka padėjau lieptą prie Susivienijimo lietuviams New Yorko, Brooklyno, Bostono, Worcesterio ir kitų vietų, kurias tankiaus tropijosi atlankyti. Nenorėkite, bro-

liai, kad viena diena viskas stotusi, nes ir Krokavą ne išsyk pabudavojo, o dar labiausia tarp tokių periškadų, kurias čionai ant kožno žingsnio turime. Ką ikšiol padariau, tai gerai, o toliaus prie Dievo padėjimo bus vis geriaus. Tiktai kantrybės, kantrybės, ir dar kantrybės!

Kun. Dr. M. Juodiszius, Rektorius
„S. L. K. D. A.”

Visi šitie raštai tapo perskaityti kun. A. Burbos, kadangi prezidentas nepajiegė jų suslebizavoti.

Po to tapo pakviesti turintieji tiesą balsavimo delegatai užimti savo vietas. Tokiais buvo sekantieji: Vincas Lazauskas bei Vincas Pečiulis iš Hazletono ir kun. A. Burba bei Juozas Paukštis iš Plymautho. Visi kiti, išskiriant Selvestrą Paukštį ir T. Butkiewicz, nebuvo sąnariais „Susivienijimo”.

Maršalu Seimo tapo aprinktas Juozas Miliauskas iš Mahanoy City.

Juozas Paukštis pareikalavo išrinkimo Seimo vyriausybės. Eutkiewicz priešinosi prieš tai, tvirtindamas, kad toji vyriausybė gali nieko neišmanyti apie reikalus „Susivienijimo”. Daugumui balsų pristojant, prezidentu tapo aprinktas Selvestras Paukštis iš Edwardsville's, o sekretoriumi paliktas Vincas Vročinskas iš Mahanoy City.

Kun. A. Burba, kun. P. Abromaitis ir A. Danisevičius išrinkti likosi del perkratymo knygų sekretoriaus.

Dalyke konstitucijos J. Paukštis praneša, kad kun. Juodišius nusi-vežė ją į New Yorką sutaisyti ir po šiai dienai ten taiso. Jis velijo pereito Seimo sutarimus visiškai užmiršti ir naują konstituciją patiekti. Delegatams ant to pristojus, J. Paukštis kalbėjo taip toliaus:

„Broliai, viengenciai! Suvažiaų čion esame pasiuntiniai nuo lietuviškųjų draugysčių del tėvynės žygių atlikimo. Nors toli, kitoje dalyje svieto, palikome savo motiną — tėvynę, vienok parėigų savo delei jos neužmiršome. Jau senai paliovė spindėjusi ant padangės šviesi Lietuvos žvaigždelė. Vargai, nelaimės, persekiojimai apnyko mūsų tautą, ir valna bei galinga kitkart Lietuva, pakliuvusi po baisingiausia lenkų varguve, nualinta ir nukankinta, užmigo tarytum amžinu miegu. Nepretelius džiaugėsi, giedodamas pagrabo giesmę, regėdamas Lietuvos ragotinę surudijusią begulint; nenumirusius mat mus į grabą guldė. Bet apsiriko mūsų nepreteliai. Lietuvos milžinas, po ilgų amžių miego, dar sykį griebiasi prie savo ginklo ir šituomi sykiu jokia galybė nepergaliamo. Kokis gi yra tasai ginklas? — Meldžiu klausyti toliaus.

Mūsų tėvai su raguotine rankose gynė savo tėvynę nuo užpuolimų nepretelių. Šiandien tasai ginklas jau netinka. Šiandien tautos vainą veda ne su kardais rankose, bet su mokslu galvose. Tosios tautos, katros yra prisisavinę tą ginklą, yra nepargaliamos. Mokslas yra galybė! Tik per mokslą lietuvininkas pareina į supratimą, kad jis yra lietuvininkas, turintys savo ypatingas tiesas buvio, mokslas, beje istorija, atidengė prieš akis jo pilną garbės Lietuvos praeitį, mokslas uždegė širdyje

jo meilę tėvynės, mokslas išmokino jį didžiutis vardu lietuvininko! Bėgis musdieninio gyvenimo, galiausiai, yra taip nukrypes, jogei be mokslo šiandien jau beveik negalima žmoniškai gyventi! Delto gi visos tautos viena kitą pralenkdamos, skubinasi kuomi daugiausiai mokslo prisivinti, ir bėda tai, kuri atsilieka užpakalyje kitų ir, pailsusi, apsis-toja pusiaukelėje.

Ji tampa kitomis parblokšta, prislėgta ir visiškai išnaikinama.

Ant to tai kelio dedame ir mes savo dar drebančią koją — kokis bus likimas mūsų — prigulės nuo mūsų pačių. Šiandien čion susirin-kome ne dėl ko kito, kaip tik apie geresnį atlikimą to žygio apšnekėti. Mislyti daug čion nereikia. Turime po akių daugybę genčių, kurios ne-tolygoje praicityje buvo gal dar blogesniame už mus padėjime. Primin-siu tik serbus ir bulgarus. Apie tas gentes pirm pusamžio niekas ant svieto nieko nežinojo, jos buvo išmirę. Šiandien jos, norint daug ma-žesnės už mus, yra savistovios valstijos. Delko gi mes neturime sapnuoti apie savo valnybę? Ant svieto šiandien atsitinka netikėtiniausi dalykai. Kas gali tvirtinti, kad maskoliškasis despotizmas dar ilgai trauksis? Europa šiandien ant mielių stovi — anksčiau ar vėliau ten turi ištikti viesula, ir kas gali ginčyti, kad valanda valnybės dėl mūsų laike tos vėtros neišmuš?

Be abejonės pareis toji valanda, bet ar mes mokėsime tik pasinau-doti iš jos? Taigi čion reikia mokslo. Nepaveiksime mes nieko, budami tamsiais ir nemokintais! Maskolius atėmė nuo mūsų škalas, nepave-lija spausdinti lietuviškas knygas, uždarė mums visus kelius dėl apsišvie-timo, gerai numanydamas, kad aklos žmonės ir su nagaika galima pak-lusniais sau padaryti. Prusuose rods mes turime truputį daugiau va-lios — ten mums nors knygas savo valna spausdinti, nors ir tenai ne-turime lietuviškų škalų, kurios lietuviškus vaikus ant mylėtojų tėvynės užaugintų. Prusuose vokiečiai lygiu budu tyko mus praryti.

Pasilieka mums valna Amerika, kur tą viską be baimės ir be dide-lių sunkenybių galėsime atlikti, jeigu tik norėsime. Ką iki šiol mes čion padarę esame tame dalyke? Penktą sykį susirenkame į seimą, penk-tą rokundą išduoda vedėjai mūsų „Susivienijimo“. Matote, broliai, per penkis metus mūsų „Susivienijimas“ nieko gero dėl Lietuvos neįstengė paveikti. Juk gerai mislijančių ir tikrų lietuvininkų tarpe mūsų nesto-kuoja — kodėl gi mūsų „Susivienijimas“ neatvedė jokių vaisių per taip ilgą laiką? Paaiškinsiu tą trumpai. Nemokėjome pakreipti jį į tikrąjį šoną, rinkome vyriausybę, kuriai lietuviystė ant tiek tik rupi, ant kiek jie geidžia ją greičiau suėsti dėl naudos nevidonų — lenkų. Pasiklau-sykite ką rašo man vienas lietuvis iš Boston, Mass.:

„Boston, 17 rugsėjo. Pasveikinu tave, Juozai Paukšti, velydamas nuo Pono Dievo sveikatos ir gero pasivedimo. Mielas broli, prašau tavęs, kad man atrašytumei apie vieną dalyką. Pas mus eina dideli ginčai de-lei „Susivienijimo“. Vienus gavo prisikalbinti Baczkauskas, o kiti laikosi

prie „Vienybės“. Taigi per perėjusį susirinkimą draugystės Šv. Kazimiero buvo šneka dėl siuntimo pinigų į „Susivienijimo“ kasą. Tuomi tarpu sekretorius perskaitė gromatas nuo prezidento Butkevičiaus; viena buvo parašyta reikale „Susivienijimo“, o kitoje buvo rašyta taip: „Taigi ir ant pereito seimo norėjo kunigas Burba įsikišti su savo dvykleiu, ale kun. rektorius Juodišius numalšino jį“. Taipogi maišė podraugiai ir laikraštį „Vienybė“. Ant pabaigos prizadėjo viską pataisyti. O kad mums nieko pikto nepadare kun. Burba, o nei laikraštis „Vienybė“, tai kiti, numanydami iš to intrygą prezidento, reikalavo sulaikymo pinigų, koliai pereis seimas. Taigi, jeigu bus išrinkti į komitetą tokie vyrai, ant katrų galima bus pasitikėti, tai prigulėsime ir mes, o jei tokie kaip dabar pasirodo ką nori prisilaižyti ir Baczkauškas, tai mes duosime pakajų. Taipogi ir korespondencija iš Bostono, ką buvo 5—e num. „Saulės“, tai tik vienas išmislas samdininko Baczkauško. Prašau atrrašyti, ar visas komitetas priguli į „Susivienijimą“ ir kaip jo reikalai stovį. M. Oszkinis, 291 Silver St.“

Matote, broliai, kokią politiką varinėjo „Susivienijimo“ prezidentas. Čion jau užsimerkęs gali išskaityti šitokią paslantingą intrigą: Ardyti ir užbaigti viską, kas tik gero tarp lietuvininkų darosi, idant tuomi juos lenkiškame glėbyje dusyti. Aukščiausia galva mūsų „Susivienijimo“, beje pildantis urėdą Rektoriaus, nesenai Baltimorėje teikėsi išsitariti vienam lietuviui tokius žodžius apie „Susivienijimą“: „Susivienijimas“ mūsų ant popieros, o mierių neturime“. Šitie žodžiai, berots teisingi, bet labai navatnai skamba iš lupų žmogaus, kurio rankose buvo sudėta kupina galybė dėl pakreipimo „Susivienijimo“ į tą ar į kitą pusę. Ponas gi rektorius pasistengė **butinai** nieko nepadaryti dėl labo lietuvių, turėdamas savo rankose per tokį ilgą laiką vadžias „Susivienijimo“. Tokius vedėjus turėdami, broliai, mes nei stemislykime, kad iš „Susivienijimo“ kada kas gero išeitų. Reikia mums atlikti daug pertaisų, padaryti daug atmainų jo konstitucijoje, įkvėpti į jį kitokią dvasią ir žodžiu sakant pastatyti „Susivienijimą“ visai ant kitokio kelio. Kaip pasiuntinys Šv. Kazimiero draugystės (Plymouthe) aš paduo du jums, broliai, nuo savo kuopos keletą naujų įnešimų, kuriuos, neabejoju, jūs priimsite. Kaip kad sakęs esmiu, mokslas turi buti mūsų išgelbėtojumi nuo visų mūsų vargų ir pažiaminimų. Tatai reikalauju, idant „Susivienijimas“ butų pašauktas dėl praplatinimo taip reikalingo mums mokslui. „Susivienijimas“ mūsų nėra taip drutas šiandien, idant galėtų lietuviškas škalas uždėti, vienok mes turime ir kitokį kelią dėl paplatinimo mokslui, o tuomi keliu yra **knygos**. Ką mūsų pinigai be naudos guli pas kašeriu, apverskime juos ant išleidimo knygų — istorijos ar geografijos. Kožnas sąnarys turės gauti po vieną knygą už dyką ir tokiu būdu gaus už įmokėtus pinigus atlyginimą, o kitas pardavinėsime ir tokiu būdu mūsų pinigai trigubai, dešimteriopai didinsis. Taigi versdamiesi tokiu būdu, mes padarysime dvigubą naudą — paplatsime mokslą tarp

savo brolių ir padidinsime kasą, o tada jau galėsime ir aukštesnius darbus atlikti. Tai yra vienintėlis kelias tuomi tarpu, kuriuomi eidami mes įstengsime save prie augštesnių ir galingesnių tautų prilyginti. Kada kitos tautos pamatys, kad mes esame žmonės, o ne kokie tamų kitų vergai, ims su mumis, kaip su žmonėmis, žmoniškai ir apsieiti. Ir kada prašvis aušra valnybės ant mūsų nuvargintos per amžius žemelės — lietuvininkas mokės iš tos valandos pasinaudoti ir įgytą valnybę užlaikyti”.

Ant trijų po pietų vėl visi radosi ant savo vietų. Atvažiavo taipogi ir kun. Mašiotas iš Freelandu.

Juozas Paukštis gavo balsą ir kalbėjo taip: „Visi iš mūsų juokiasi, visi mus už pastumdėlius laiko vien delto, kad mes esame atsilikę moksloje ir lietuviystės supratime. Stoka lietuviystės daro apsunkinimą ir mūsų tikėjimui. Nerokuoju už krikščionius tuos lietuvius, kurie nesuprasdami lenkiškos kalbos repetoja lenkiškus poterių. Ant nelaimės atsiranda išgamiai, kurie nepaliauja lietuvius iš kelio vedę, visai prikabinėdami juos prie lenkų. Su lenkais mes neturime jokių reikalų. Praėjusiosios gadynės negali tarnauti šiandien už paveizdą. Gyvenimo išlygos šiandien kitoniškos virto. Be skausmo širdies lietuvis negali minėti savo praeitį. Lenkai užkrovė ant mūsų baudžiavas, lenkai pardavinėjo mus, kaip gyvulius į verguvs, lenkai kalti yra už visas nelaimes, kokiose valna mūsų tauta atsidurė. Su lenkais pareisime tik tada į sutikimą, kada jie išsižadės visų priekabių prie mūsų, kada jie perstos giedoję: „Litwo naša i Korona”. Rektoriui „Susivienijimo” nerupi lietuviystė, o pardavimas lenkams, taip pat yra ir su prezidentu. Aiškiai tai parodo 4 num. „Gazetos z Nanticoke”. Tokių vadovų rankose budamas, mūsų „Susivienijimas” yra silpnas, nors penki metai sukako kaip likosi uždėtas, ir nėra dyvo iš to. Juk urėdininkai, išskyrus kasierių, neyra sąnariais jo; dvi draugystės — Plymoutho ir Hazletono išlaikė „Susivienijimą” iki šioliai. Kun. Juodišius pats nieko neveikdamas, pavedė valdžią Bačkauskui, kurs praecityje savo tą „Susivienijimą” begėdiškiausiai darkė, zaunydamas, jogei „tik vyras su pačia gali susivienyti”. Šiandien tasai išgamis nesidrovi mūsų tarpe rastiesi. Taip negali toliaus eiti. Kraujame pinigus į „nepajudomą skarbą” gal delto, idant kokis Margensternas su jais į Kanadą išbėgtų. Neturime savo kalboje knygu, kurios mus apšviestų. Ar negalėtumėme už tuos pinigus knygas išduoti?!”

Čion girtas Bačkauskas, pagriebęs į ranką kedę, kita kumsčia grumdamas, šoko ant šale stalo sėdinčio kun. Burbos ir kiek koserė nešė rėkdamas: „Aš katalikas!” trepsėjo ir keikė rašte nevarojamais žodžiais. Kun. Mašiotas atkartoję: „Aš katalikas, kunigas.” ir neprasčiau už aną pradėjo rėkti.

Delegatai apleido salę ir norėjo pasijieškoti kitą vietą del užbaigimo seimo, bet dėkavojant kun. Abromaičiui, kuris ant ulyčios pasivi-

Jęs, prašė grįžti atgalios, pats apsiimdamas buti maršalu ir už tvarką atsakyti, visi vėl sugrįžo.

Peržiūrėtojai knygų perskaitė rokundą. Nuo pereito meto kasoje buvo \$50.96. Šitą metą įplaukė: nuo Šv. Kazimiero draugystės iš Plymouth — \$68.00, nuo Šv. Petro ir Povylo draugystės iš Hazleton — \$42.50, nuo Jagėlos draugystės iš Nanticoke — \$42.00, nuo Šv. Kazimiero draugystės iš Boston — \$33.00 — visu labu kasoje 1 d. spalnio 1890 m. rodosi — \$218.46. Išdavimų jokių nebuvo.

Juozas Miliauskas pakėlė balsą, kaip ilgai vienas gali kalbėti. Likosi pavelyta delegatui taip ilgai kalbėti, kiek jam patinka.

J. Paukštis, gavęs progą, atnaujino savo įnešimą del išdavimo Visatinės Istorijos arba gero Lementoriaus, primindamas tai, kad liet. kalboje iki šiai dienai nesiranda tinkamo lementoriaus, nors tokia knyga yra didžiausiai reikalinga.

Kun. Mašiotas pradėjo rėkti, nežinia ko reikalaudamas, vienok apsimalšino, dėkavojant kun. Abromaičio energiškam: „Tylėk!“ Kun. Mašiotas atsiliepė: „Iš to nieko negali buti, Juodišius darė ką galėjo, nereikia pyktis, reikia spakainiems buti, aš esu prabaščius Frelando ir Hazletono. Tu, Paukšti, už savo lietuviystę gausi rykščių. Aš esu katalikas kunigas!... Gazietos už viską yra kaltos, kad pavydi viena kitai ir traukia viena nuo kitos kostumerius... jesi!“

Tokiai aukštai kalbai pasibaigus, J. Paukštis pakėlė balsą reikale išmokėjimo vienai našlei posmertinė: „Sekretorius buvo prisiumtęs tame dalyke gromatą su išrokavimu mokesčio del kiekvieno sąnario, reikalaudamas tą gromatą apgarsinti „Vienybėje“. Negarsinau ją iš tos priežasties, kad dėkavojant kun. Juodišiu „Susivienijimas“ per tą laiką neturėjo konstitucijos“.

V. Vročinskas ant to atsiliepė, kad jis gavęs paliepiamą nuo prezidento taip padaryti. Jis sakė, kad J. Paukštis jam atrašęs, buk gromatos netalpinaš „Vienybėje“ delto, kad „Susivienijimas“ yra pairęs. Užklaustas parodyti tą gromatą, jis atsišaukė ant liudininkystės kun. Abromaičio, vienok kun. Abromaitis paliudijo, kad J. Paukštis apie pairimą „Susivienijimo“ nieko neminėjo, o minėjo tik apie mažumą skaitliaus sąnarių jo.

T. Butkewicz atsiliepė: „Kun. Juodišius už konstituciją nėra kaltas, visi artikulai liko pas sekretorių; jis buvo geros mislies, žinojo, kad kitą metą reikės drukuoti naują konstituciją. „Vienybės“ išduotojas nori visą šlovę turėti, o teisybės nėra nieko. Paliokai litvinais neakėja. Šlėktos sutiko su žmonėmis, baudžianvų jie nepadarė ir raštai „Vienybės“ yra tikras melas. Aš storojaisi daug apie litvinus, o šiandien jau mane niekina. Man gėda nešioti vardą prezidento tarp tokių kvailių žmonių. „Vienybė“ ardo sutikimą su paliokais, tas ką taip rašo yra pirmutiniu zdraica. Kur padėsime mes vaikus savo, ženoti su palio-

kėmis — ar pakarsime, ar prie indijonų prirašysime? Šliupas numirė, kun. Burba ant jo vietos užgimė, — jis yra ardytojas vienybės”.

Ant to atsiliepė kun. A. Burba: „Man rupi apšvietimas ir gerovė mano tautos, o ne lenkai. Aš pereitą metą nei lupų neatvėriau ant seimo, o prezidentas rašo į Bostoną, buk kun. Juodišius mane numalšino. Ar reikia dar didesnės begėdystės? Norint šnekėti apie baudžias, reikia nors truputį istorijos žinoti ir faktus parodyti. Be faktų tuščia yra kalba. Pakanka man paminėti tik vieną Mikoliuną, kuris aprašė baisybes baudžiaivos Lietuvoje XVI amžyje, kada mūsų žmonės, kaip gyvuliai, buvo pardavinėjami totoriams ir turkams. Kas atsieina lenkų, neesmiu jų neprieteliumi, vienok ginu savo tautą nuo jų skriaudimų. Lietuviai lenkams nepadarė jokių skriaudų; lenkai gi ir lavonus lietuvių kasa. Kada lenkai perstos sapnavę apie sulenkinimą mūsų, tada mes su jais, kaipo lygus su lygiais, politikiškai galėsime pareiti į sutarmę ir pasistengti prieš abelną mūsų neprietelių, beje maskolių, bet tai nuo pačių lenkų, o ne nuo mūsų priguli. „Vienybė” nieko nerašo ant vėjo; kada ji, gindama tiesas savo tautos, prispirta yra aštriai kritikuoti pasielgimus lenkų, tai visuomet parodo faktus. Ne ant „Vienybės” už tai reikia pykti, ale ant tų, kurie savo pasielgimais prispiria ją kartais aštriai atsiliepti. Kas gi atsieina šnekos tariamo skyrimo pačios nuo vyro, tai ji parodo tik stoką logikos pas p. prezidentą. Niekas į naminius žmogaus reikalus nesikiša, kožnas daro kaip jam patinka, vienok kada toksai išvirtėli kenkia darbams lietuviystės — kada kožno tikro lietuvininko pareiga yra tą kenksmą sulaukyti.”

Hazletono delegatai užtėmijo p. Butkevičiui, idan jis su savo lenkyste čion daugiaus nesirodytų, kadangi lietuviai čion suvažiaavę yra apie savo tautos reikalus rodą daryti, o ne apie lenkus.

Juoz. Paukštis įnešė užmanymą priėmimo naujos konstitucijos. Po ilgų ginčų konstitucija tapo priimta, bet delei stokos vietos ją atidedame del sekančio numerio laikraščio.

Kada konstitucija priimta tapo, Bačkauskas, rėkdamas, kad „iš to niekas rebus”, pradėjo taip nešvankiai keikti, jogei kun. Abromaitis tapo priverstas jį už apikaklės paimti. Tasai individumas per visą laiką nešvankiai pludo.

Nusimalšinus Bačkauskui, T. Butkievicz velijo atmesti užtvirtintąją konstituciją, o palikti viską taip, „kaip iki šiol buvo.”

J. Paukštis atkartojė, kad iki šiol mes jokios konstitucijos neturėjome. Prezidentas sustabdė ginčą, užtėmydamas, jogei su konstitucija yra viskas užbaigta.

J. Paukštis pakėlė balsą — ant ko apversime pinigus, esančius kasoje? Delegatai sutarė naudingą knygą už juos išduoti. J. Paukštis velijo atspausdinti Visasvietinę Istoriją, kun. Abromaitis pasergėjo, kad lementorius yra reikalingiausias tuomi tarpu. Jis turįs prie savo bažnyčios iškabą ir stoka tokios rankknygės suriša rankas mokimimo. Kun.

Burba pristojo ant tos nuomonēs, vienok apgailējo, kad tū dalykā negalima tuomi tarpu įvykdinti, kadangi gerā lementorių niekas iš Amerikos lietuvių neįstengs parengti. Tuomi darbu reikalinga yra užsiimti specialistui. Kun. Mašiotas norėjo, idant gyvenimai šventųjų butų atspausdinti. J. Paukštis jam atitarė, kad tie jau yra liet. kalboje. Tada tasai kunigas reikalavo Evangelijų knygos. J. Paukštis užtēmijo, kad apie tokią knygą prider pasirupinti patiems kunigams.

Prezidentas padavė dalykā po balsais. Dauguma balsų sutarta atspausdinti „Visasvietinę Istoriją“ su tokiā išlyga, idant sąnariai „Susivienijimo“ gautų po vieną ekzemplorių už dyką, o kiti parsidavinētų ir pinigai į kasą grįžtų.

Bačkauskas ėmė keikti: „Iš to niekas nebus, aš katalikas, septynis griekus reikia drukuoti, jūs latrai, nekatalikai“... Vos kun. Abromaičiui jį numalšinus, T. Butkiewicz reikalavo, idant, vietoje išleidimo knygos, pinigai butų sunaudoti ant pirkimo žemės del kolonijų. Ant to jam tapo užtēmija, jogei už \$200 jokių kolonijų negalima įtaisyti. Atspausdinta knyga parsidavinēs ir dvigubus pinigus sugrąžins į kasą. Kada kavoje bus tukstančiai, tada tik galima bus apie didesnius dalykus mislyti.

Pristota prie skyrimo naujosios vyriausybės. Delegatai reikalavo panaikinimo urėdo „rektorius“, kaip nereikalingo, ir kad vyriausybė butų skiriama tik iš tarpo sąnarių „Susivienijimo.“

Bačkauskas pustijosi, kad rektorius urėdas yra panaikinamas: „Be rektorius mes į peklą galime nueiti.“ Tos mislies buvo T. Butkiewicz ir kun. Mašiotas. Bačkauskas rėkė: „Pagal mano konstituciją visi kunigai turi prigulėti. Rektorius reikia! Pagonai jūs, eretikai!“... Visi jie reikalavo rektorius Juodišiaus. Kun. Mašiotas sakė: „Kunigai turi valdyti visus.“ J. Paukštis atitarė jam kad nei jis, nei Juodišius nieko gero del lietuvystės nėra padarę iki s. Mašiotui ėmus keikti, J. Paukštis užtēmijo: „Nevertas esi kunigo va. nešioti.“

J. Miliauskas ir J. Zablackas reikalavo, idant neprigulintiems į „Susivienijimą“ valna butų balsuoti. T. Butkiewicz tai parėmė. Bačkauskas su kun. Mašiotu pradėjo truksmą kelti, prie jų prisidėjo ir Zablackas su Miliausku. Delegatai, matydami, kad be policijos negalima bus užbaigti, uždarė seimą ir išėjo iš salės pakeliuje sutarę seimą užbaigti. Kadangi visi keturi delegatai viename vagone atsirado, delto tenai ir aprinko sekanciją vyriausybę: prezidentu kun. A. Burbą iš Plymoutho, vice prezidentu M. Oškinį iš Bostono, sekretoriumi M. Vilkauską iš Hazletono ir kasieriumi S. Paukštį iš Edwardsville.

Tū pačių (1890) metų „Vienybės Liet.“ N. 48-me randame redaktoriaus „išdailintą“ M. Vilkausko, jau Susi-

vienyjiu sekretoriaus, rašta „Susivienyjiu reikaluose.“

Susivienyjiu Reikaluose.

Po ilgam tylėjimui esmiu priverstas atsišaukti „Susiv.“ reikaluose, apie ką teko išgirsti daugybę visokių reikalingų ir nereikalingų balsų, iš kurių nei jokios naudos neapturėjome, o tuli, norintieji prigulėti prie „Susiv.“ beveik ir šiandien nežino, kur yra tikras „Susivienyjiu“, nežino kur jieškoti ir kur rasti teisybę. Nebūtų dyvinu daigtu, kad „Susiv.“ draugai skirtusi į dvi partiji, klykautų ir šukautų, kaip kokie naktigoninkai, nesurasdami vienas kito, bet dabar visai priešingai stojosi, nesa draugai „Susiv.“ apsieina spakainiai, neturi nei jokių užmėtinėjimų vienas antram, daboja savo tiesas, kurias guodotini delegatai nusprendė ant 5-to seimo Mahanoy City'je, tiktai neišpasakomas yra dyvas, jog melagingojo „Susiv.“ vyriausybė, beje: p. Butkewicz ir Co. purvais drebia ne vien „Saulėje“, bet ir tuluose lenkiškuose laikraščiuose ant tikros „Susiv.“ vyriausybės, išrinktos per 5-to seimo delegatus. Ant galo melagingoji vyriausybė labai norėtų ir pinigų „Susivienyjiu“ į savo kiurankas pagauti, bet to nesivilkite sulaukti.

Matome aiškiai, broliai, kokia yra teisybė tarp mūsų brolių vieton prisidėti ir sudrutinti „Susivienyjiu“, stengiasi visokiomis pliovonėmis jį išardyti ir visai išnaikinti. Ar „Susivienyjiu katalikiškas“ galėjo kada to tikėtis, kas šiandien darosi iš priežasties nesupratimo pačių katalikų? Žinoma, 5-tas seimas „Susivienyjiu“ išmetė iš konstitucijos tokius paragrafus, parengdamas naują konstituciją, kaip va: 18, kurs prisakė lietuviams, prigulintiems prie „Susivienyjiu“, buti agitatoriais del praplatinimo lenkų „Związko Narodowo“. Juk mūsų „Susivienyjiu“ turi rupinties apie reikalus savo tėvynės, o ne apie lenkus. Tegul patys lenkai rupinasi apie save, o mes apie save, tada nebus tarp mūsų nei jokių vaidų. Nors mus, suvalkiškius lietuvius, ponია „Apžvalga“ No. 17 ant puhl. 133 padarė lenkų paduotaisias, vienok mes tokiiais nebuvo me ir nebusime, gerai žinodami savo tautos istoriją. p. Butkewicz, budamas lenkiška dvasia apsėstas, kaip ir ponია „Apžvalga“, pasirupino visai naują „Susivienyjiu“ sutverti ir per „Saulę“ apsigarsinti tikrojo „Susiv.“ prezidentu. P. Butkewicz nebudamas delegatu ir negalėdamas „Susiv.“ delegatus po savo valdžia patraukti, padarė kitą seimą su žmogystomis, visai neprigulinčiomis prie „Susivienyjiu.“ Tai padaręs p. Butkewicz su visa širdžia pasitikėjo patraukęs ir visas draugystes, prigulinčias prie „Susivienyjiu“. Bet ponulis apsigavo, kadangi patsai nesuprato gerai, jog tiktai delegatai iš draugysčių, prigulinčių prie „Susivienyjiu“, daro seimą, o ne p. Butkewicz ir jo lenkinikiška Co.

Atminkime, meilingi broliai, ir tai, jog „Susivienijimą“ užlaikė iki seimui tiktai dvi draugysti: Plymouth'o ir Hazleton'o, ir kad ne jos — „Susivienijimas“ būtų senai pairęs; o Nanticoko draugystė atsiuntė savo užmokestį tiktai pirm poros dienų prieš patį seimą, iš tos tiktai priežasties gal taip darė, kad ant seimo galėtų turėti p. Butkewicz balsą del suardymo „Susivienijimo“, nesa tam ponui nerupi „Susivienijimas lietuvių“, bet „Związek Narodowy Polski“. Todel gi, melaginga vyriausybė, paliaukitė tuos piemeniškus apsiėjimus, veikia sugražindami mūsų locnastį, kad mums nereiktų per provą savo atjieškoti, nesa tada būtų labai negražu. Gana jau jūs pereitą metą valdėte „Susiv.“ vadžias, neprigulėdami prie „Susivienijimo“, apart kasieriaus p. S. Paukščio. Jau daugiaus „Susivienijimo“ sąnariai nepavelsys to daryti, nesa kurią vyriausybę aprinko delegatai 5-to seimo, ta ir bus, o melagingos vyriausybės „Susiv.“ sąnariai nepripažįsta. Taigi p. Butkewicz turi pasiskubinti sugražinti „Susiv.“ čarterį, atmindamas gerai, jog tas yra locnastis „Susiv.“ pirm keturių metų uždėto, o ne locnastis naujojo „Mahanoy'iš-kio „Susivienijimo“. Priegtam turiu broliškai priminti p-nui Butkewicz, jog 4-tas seimas, laikytas Hazleton'e 1989 m. spalį 5—6 dieną, uždraudė jam asabiškai prisisavinti „Susivienijimo“ čarterį, nesa už čarterį yra užmokėta pinigais iš kasos „Susivienijimo“. Podraug primenu ir broliui Vincui Vročinskui, buvusiam „Susiv.“ sekretoriui, kad pasiskubintų prisiųsti „Susiv.“ knygas, kurios man yra labai reikalingos, trokštančiam savo pareigą tikrai pildyti ant naudos savo brolių ir mūsų tėvynės — Lietuvos.

Sekretorius „Susivienijimo“ — M. Vilkauckas.

*
*
*

Daugiausiai sulaikė nuo rašinėjimo panašių ginčų „Vienybėje Liet.“ ir „Saulėje“ našlė Juknelienė, net teismu grasindama, jei veik negaus nuo besivaidijančių per gazietas ponu viršaičių jai pripuolamos pomirtinės mokesties už a. a. Vinčą Juknelį. Sekančių 1891 m. „Vienybėje Liet.“ N. 18 prezidentas kun. A. Burba reikalauja nuo visų prigulėjusių į „Susivienijimą“, kad sudėtų jiems pripuolamą mokestį. Indomu, kad tame oficialiame pranešime paminėti ir kun. M. Juodišius bei buvęs sekretorius V. Vročinskas, taipgi Jagelos draugija iš Nanticoke, kurią atstovavo buvęs prezidentas Butkevičius.

NB ir pati „Vien. L.” redakcija tamepranešime nedrįsta Butkevičiaus kandžioti, suambrydama jo pavardę, kaip iki tol darydavo. Broliai Paukščiai praeitais (1890) metais buvo garsinę sau nepatinkamus viršaičius neprigulinčiais į Susivienynimą. Kadagi parėjo reikalas išmokėti už mirusį tos organizacijos narį pomirtinė mokestis, tai „Vienybėje Lietuvnikų” gąsdinama „buvusį Susivienynimo prezidentą Butkevičių”, kad velionio V. Juknelio našlė šauksianti jį į teismo atsakomybę. Taigi pats naujasai prezidentas kun. Burba, šituoju (1891 m. „Vien. Liet.” N. 18) raštu kad ir nenoroms užginčija brolių Paukščių ir „Vienybės” redakcijos paleistus tvirtinimus.

Kad užginčyti T. Astramsko prasimanymus, būk kun. Burba (ne Andžulaitis su J. Paukščiu)paleido per „Vienybę L.” visokių šmeižtų upelį ant buvusio rektorius kun. M. Juodišiaus, perskaitau čia porą to kunigo gramatų į kun. A. Burba. Kun. Juodišius buvo kun. P. Abromaičio mokeladraugis iš Seinų seminarijos; gi šitasai kunigas nemaž pagelbėjo kun. Burbai pirmuose jo darbuotės Amerikje metuose, padėdamas jam išigyventi Plymouth'e. Savo moskladraugi kun. Juodišių kun. Abromaitis iki paskutinųjų šio gyvenimo dienų globojo. Jis (kun. Abromaitis) irgi rūpinosi, kad susivaidijusiejie Mahanoy'aus seime kuoveikiaus susitaikytų. Gerbdamas talkintoją ir savo geradėją (kun. Abromaitį) kun. Burba rašė ketvirtoje savaitėje po Mahanoy'aus seimo aršiausių ginčų: „nemislykite, kad aš taji Bačkausko „Susivienynimą” peikčiau... Ne todaryti negaliu... Laikas kuogeriausiai apsūdys ir parodys svietai visas išgales ir darbus... (ž. 1890 „Vien. Liet.” N. 45).

Matonus Draugbrelau

Šv. krm. Samotų jau iš šitų patė
padidamas rankų mi pajamos
Pensilvanijon. Šitai jau
keturis dešimtis kaip gyven sa
linas mus ir sveikės Ameri
kųje Naujaujorko pas
lėtuvišką kunigą Joni
lišką Judysią. Man link
mu, regin lėtuvis, lėtuvi
kunigėlo namuose gyven
Jes gali ir man pasveikti.
Tusis viltis ir norim su Tom
la pasimatyti. Apie Koupi
kūis ką žinam pasakiusim
Judeiū N. J. 1892m. Vasarės mėn
Kun. J. Hebes tądraug
Vide album

DVI KUN. M. JUODISIAUS GROM. KUN. A. BURBAL.

Sveikinu ir aš Javę
Mitas Brolau, ir tikinti ne-
uizygo parimatyti ir drau-
ge Det gero Li Luvos dyokti.
Jau čionai per savo kau-
kybe vidas vėbras tik
tik apmaldimau; o in
krumpa laika vėbras bus
geriausiau sutarkyme.
Vidi iš vėw!!!

Lauingo parimatyou
Javę Kun. M. Juodromė

Montreal, N. J.
Sept. 24, 97.

Miļlas Broli:

Aps manā didelē nelaimē, kuri manā
primote aplūkai Brooklyna, gal šī brīdī
girdēji. O plašā nepasākumā, kāda
prasimāsim.

Tāmu tāpēc norīcē gauti kiti mūs mē-
sienimā priē Basnyčios, patēt manā
kojā gerians mē pasvestis.

Na, jaš Vystupas Brooklyna inarintas
per priēnis Lēbuvūs, nelabai rūpināsi
aps manā atēte. Dēlta norīcē krosphs pas
Sorantonē sēni, kuri manā savo kāstū
nē Lēbuvos parizabens, ir gal gresciān
parizabens nelaimingos, naqur šis kōstas.

Mēldzini vītārgi Favis, miļlas Broli:
Lūk manā šī brīdī pagetboj, nātardamā
šī brīdī sēdi: mē manā ir īsai šķidamā
litrā priēcāstē: mēns nelaimingos mēn-
Dēminio padējims.

Ar mē galēsim sūivoģiņi: ar ma-
nim aut pastirtē. Lūk Sorantonē ir

Porange nerasti pas seni? Linas,
kad jau dabar kitas Valdytojas Džičevičs,
bet man rodo Jisai vis tarsi savo
inketina, ant orotini veitalu Džičevičs.
Jeigu taip, tai dakt. man ketion
koimi dienom priš^v tai šine, kada
ir ant kelintos valandos turis pri-
buti ant depek in Serantone?

Ape ta pati dalyka, in Kun Abron-
marlo ketim in Tave rašyti.

Lindolauas Tavo gera šindi, ne turim
jokios abejones, kad tame dalyka
man neatsakyti.

Laukdamiu Tavo atsakymu
pranteku vosados

Šindigai mylimas

Alun. M. Juvdšinskas

„SPAUDOS LAISVES IR AMERIKOS LIETUVIU ORGANIZUOTES SUKATUVIU” KNYGOS.

Neužilgio išeis „Zvaigždės” spaustuvėje viršminėtų Knygų antroji padidinta laida, apie 800 puslapių iš viso. Štai tų knygų turinys:

	pusl.
Vyskupo M. Valančiaus Darbai	1
Valančius ir Mūsų Kultūros Palaikytojai	41
Vyskupo Valančiaus Lietuviškų Knygučių Gaminimas Mažojoj Lietuvoj	54
Kauno Gubernatorius Apie Valančių	60
Kun. Martynas Sederevyčius ir jo Padėjėjai	64
S. Kušelevskio Autobiografija	98
Amžinasis Liet. Literatūros Bankas	106
Anga į Lietuvos Nepriklausomybę	108
Gegužinės	111
Lietuvių Spaudos Uždraudimo Dokumentai	123
Kaip rusų žandarai nušviesdavo lietuvių judėjimą	126
Mūsų Draudžiamos Literatūros Keliai	135
Petras Kriaučiūnas	151
Kun. Kazimieras Jaunius	171
Silvestras Gimžauskas	183
Jonas Jablonskis	202
Kun. Adomo Grinevičiaus — Jungto Atsiminimų Bruožai	206
Kun. A. Grinevičius—Jungtas. Kaip aš virtau lietuviu	221
Mano Nuotikiai Draudžiamąją Literatūrą Platinant	226
Kretingos vienuolyno kalinių darbuotė	241
Keletas atsiminimų apie kun. Martyną Sederevičių	254
Kas buvo tikrasis „Aušros” krikštaitėvis?	258

Prakalba kun. Miluko leidžiamai knygai: „Kun. M. Sederevičius ir jo padėjėjai”	261
Iš mūsų knygos kovų fronto	265
Sv. Kazimiero Draugijos Pradžia	287
Lietuvos Didysis Vilniaus Seimas	292
Lietuvių Kultūros Etiudai	298
Vyskupo Valančiaus testamentas	315
Juozas Ložinskis	320
Daktaras Petras Matulaitis	323
Lietuvių Spaudos Atgavimo Sukaktuvės	369
Seinų Seminarija	373
„Visko po biskį” (facsimile) 381—382—383—384	
Facsimile iš Seinų klieriko dienyno 396—397—398	
Agota Zigmančiūtė knygnešių motinėle	399
Martynas Jankus	404
Mano Atminimai „Aušros” Laikų	411
Vinco Kudirkos Jubilėjinis Varpas	415
„Tėvynės Mylėtojų Draugija”	418
Iš kun. A. Miluko paskaitų: „Amerikos Pirmieji Profesionalai”	425
Kun. Strupinskas	428
Dr. M. Kassakauskas	433
Kun. Juškevičius	435
Kun. V. Cižauskas	440
M. Tvarauskas — Gazieta Lietuwiszka	442
Brolis Augustinas Zaica, (Zeytz)	448
N. Y. šv. Kazimiero Draugija	461
N. Y. Allgemeiner Verein	470
J. Sliupas	474
Kun. A. Varnagiris	481
Kun. J. Zlotožinskas	486
Kiškių ir Galinių Onos	491
Ant. Jurgelaitis	492
Ant. Pajaujis, J. Paukštys—„Vienybės Lietuwniku” ikūrimas	499
Kunigai P. Saurusaitis ir J. Lietuwnikas	518
Susivienijimo ikūrimas	523
Andrius Tepliušis	545

Unija	568
Lietuwiszskasis Balsas	572
Amerikos Lietuvių Kronika	598
Išeivijos 20 metų sukaktuvėse	625
Kun. A. Burba	644
Liet. Mokslo Draugija	648
J. Andžiulaitis, Vien. Liet. redaktorius	658
1890 metų Kronika	607
Susivienijimo pirmasai skilimas	685
„Aušros“ dešimties metų paminėjimas Amerikoje	698
1904 metų korespondencija (iš „Zvaigždės“ ir „Dirvos Zinyno“ archyvo)	706—723
Rankraščių facsimiliai: Basanavičiaus, Jakšto, Geručio, Bajorino, Civinsko, Serno, Totoraičio, Zebrio ir k.	724—750

ILIUSTRACIJOS

Vysk. Valančius	3
S. Daukantas	
Vysk. Antanas Baranauskas	5
Kun. J. Davidavičia, Valančiaus sekretorius	10
Kan. V. Juzumavičia	11
Kun. Mikolas Miežinis, Žodynų ir Gramatikos autorius	14
Kan. Kl. Kozmianas	17
Kun. J. Katėla	19
S. Kušelevskis	23
Kun. J. Jaunius	27
Kun. S. Gimžauskas	31
Aušrininkų fotografija 40 metų sukaktuvėse: P. Matulionis, J. Bulota, V. Palukaitis, K. Prapuolenis, J. Jablonskis, Dr. J. Basanavičius, A. Jakštas, prel. Dambrauskas ir Petras Vileišis	203
„Kalvarijos Vikaras“ kun. Adomas Grinevičius — Jungtas	207

Petras Kriaučiūnas	218
Dr. V. Kudirka	227
Kunigai seiniškiai: — A. Jusaitis ir K. Urbanavičius, bei kauniškiai J. Tumas ir K. Olšauskas (Ame- rikoje)	229
Andrius Dubinskas	231
P. Mikolainis	232
Kun. A. Staniukynas, seiniškių vadas „Varpa“ įkuriant	233
Dr. P. Matulaitis	234
Kun. V. Dargis, iš Slibinų, marijonas	235
Kun. T. Žilinskas	236
Kun. M. Gustaitis	238
Kun. J. Vaičaitis	239
Kun. K. Pakalniškis, Dėdė Atanazas	242
Kun. V. Kudirka (Kudirkevičius), dabar tėvas Kazimieras kapucinas	257
Kun. Pr. Būčys	263
Jurgi- Bieliakas ir kun. A. Milukas	275
J. O. Sirvydas	282
Kun. P. Silinskis	289
Sernas — J. Adomaitis, „Varpo“ redaktorius, jo įpėdinis J. Kriaučiūnas ir A. Milukas	342
S. E. Vitaitis	369
Sargiečiai Friburgo univers. studentai 1902 m. Interlakene. Stovi kunigai: A. Civinskas, J. Narijauskas, M. Gustaitis, Rameika, J. Toto- raitis ir ano brolis agronomas. Sėdi: J. Naujo- kas, Jurg. Matulevičius (arkvysk.), A. Milukas, M. Šedvydis, ir A. Jusaitis	376
Kun. P. Krokininkas	379
Kun. J. Pranaitis, V. Kudirkos moksladraugis	386
Zigmančiūte Agota, su giminėmis	400
Martynas Jankus iš Bitėnų	405
M. Jankus ir jį palvėdęsiejai laivan: kun. A. Milukas, P. Mikolainis, K. Krušinskas ir Dr. Vinikas	410
A. B. Strimaitis	418
T. Astramskas	421
Mikas Tvarauskas su savo šeimyna	720

PRANAICIU JULES ISLEISTOS KNYGOS.

Iš Kelionės po Europą ir Azija. Parašė Pranaičiu Julė.	
Su paveikslais, audeklo apdarais	2.25
Skūros apdarais, paausnotais kraštais	3.50
Ne Mieste Laimė. Prancūziškai parašė Pierre L'Ermite. Pranaičių Julės vertimas	1.00
Laisvosios Lietuvos Atlankytų. Iš Pranaičių Julės Atsiminimų	2.00
Viešnagė Seštokuose Pranaičių Julės	1.50
Vyskupo Valančiaus Darbai	50
Lourdes'o Svenčiausios Panelės Marijos Mėnuo. Pagal prancūzišką lietuviškai parašė Pranaičių Julė	50
Daktaras Petras Matulaitis. Kun. A. Miluko paskaita	25
Petras Kriaučiūnas	15
Kun. Kazimieras Jaunius	10
Kun. Silvestras Gimžauskas. Kun. A. Miluko paskaita.	10
Apie kun. Adomą Grinevičių	10
Kun. Martynas Sederevičius ir Jo padėjėjai A. Milukas & Co. leidinys	50
Amerikos Lietuvių Pirmieji Profesijonaliai	2.00
Delko mūsų katalikiškoji spauda silpnutė? Kun. A. Miluko referatas, skaitytas Lietuvių Katalikų Federacijos Kongrese, 28 rugsėjo d., 1915 m., Brooklyn, N. Y.	10

ŽVAIGŽDĖS' KNYGYNE GAUNAMOS KNYGOS

Apeigos Rymo katalikų Bažnyčios. Lenkiškai parašė kun. J. Lunkevičius. Vertė Gerutis. Antra laida, 188 pusl.60
Antanukas. Apysaka B. Pruso. Vertė Selimas. Antra laida. 40 pusl.15
Algimantas arba Lietuviai 13-ame šimtmetyje. Istoriška apysaka. Parašė Dr. V. Prictris. Penki tomai, 488 pusl.	2.50
Anima Villis. Marės Radzevičiūtės apysaka. Jono Montvilos vertimas. Antra laida, 162 pusl.75
Bajoro Vuošvis. Apysaka iš lietuvių gyvenimo. Parašė Jonas Kmitas. 63 pusl.15
Biurokratai. Apysaka iš paskutinių atsitikimų Lietuvoje. Parašė Jonas Kmitas. 79 pusl.25
Fabiolė arba Bažnyčia Katakumbose. Kardinolo Wiseman'o. Vertė Vytautas. 354 pusl.	1.00
Gyvačių Karalius ir kitos apysakėlės. Parašė Ksaveras Vanagėlis. 31 pusl.10
Iš kelionės po Europą ir Aziją. Parašė Pranaičių Julė. 380 pusl., 102 iliustracijos (paveikslai), audeklo apdarais	2.25
Skuros apdarais, paauksuotais kraštais	3.50
Iš daktaro pasakojimų. Rudens diena. Sulaukė. Parašė Šatrijos Ragana. 69 pusl.25
Išvakarės gret Lemano ežero. Parašė kun. M. Morauskis. Vertė Gerutis. 172 pusl.75
Išpažinties Istorija. Prancuziškai parašė kun. A. Guillois, vertė kun. A. M. Milukas. Antras leidimas 1916 m.50
Kova ties Žalgiriais. Istoriška drama keturiuose aktuose. Parašė Savasis (Dr. V. Pietaris). 31 pusl.25
Kunigo giminė. Parašė J. Gerutis. 68 pusl.20
Kaip Elziutė praleido Šv. Jono dieną. Parašė P. D. 63 pusl. ..	.20
Krasauninkas—Laižybos—Dievo žmonės. Parašė Ksaveras Vanagėlis. 28 pusl.10
Kun. Dr. M. Gustaičio, Du laiškų iš Kelionės05
Kun. Dr. M. Gustaitis.....	.5
Laisvės Metu. Apysaka iš paskutinių atsitikimų. Parašė Antanas 1908 m. 187 pusl.75
Laiškai iš Kelionės po Palestiną. Kaštai kun. Antano Miluko. 94 pusl.50

Užprašymus ir pinigus "ŽVAIGŽDĖ" 3654 Richmond St.,
 adresuokit: Philadelphia, Pa

ŽVAIGŽDĖS' KNYGYNE GAUNAMOS KNYGOS

Lietuviškas Albumas. Dalis I. Istoriskos ir šiaip jau Lietuvos vietos. Parengė ir išleido kun. A. Milukas75
Lietuviškas Albumas. Dalis II. ir III. Lietuvos raštininkai, žymesni vyrai ir tipai. Parengė ir išleido kun. A. Milukas	1.50
Lietuviškos Pasakos. Spaudon parengė Dr. J. Basanavičius. 262 pusl.	2.00
Mercier Kardinolo gromata apie Patriotizmą ir Išlaikymą05
Moterystė ir šeimyna. Iš vokiškos kalbos vertė J. Gerutis. 41 pusl	.50
Mūsų Socijolistai. Apysaka iš „Kudlamečio“ atsitikimų. Parašė Jonas Kmitas. 57 pusl.15
Melagių Dėdė. Vaizdelis iš Dzukų gyvenimo. Parašė Ksaveras Vanagėlis. 27 pusl.10
Mūsų Išganytojus Jėzaus Kristaus gyvenimas. Naujas pataisytas išleidimas. 209 pusl., su paveikslais75
Nekaltybė. Iš vokiško vertė J. Gerutis. 89 pusl.25
Ne Mieste Laimė. Prancuziškai parašė Pierre L'Ermite. Lietuviškai vertė Pranaičių Julė. 206 pusl.	1.00
Našlaičiai. Likimas tulos šeimos. Vertė P. Str. 81 pusl.15
Pasikalbėjimas Giesmininko su Lietuva. Vyskupo A. Baranausko Eilės. Kaina05
Pasakyk Matužei, Agnieška, Ant Garlaivio. Tris Šatrijos Raganos apysakos.15
Pradžia ir išsiplėtimas Katalikų Tikėjimo. Parašė Vyskupas M. Valančius. 235 pusl.	1.00
Paklydėliai. Kun. J. Geručio. Antras leidimas.10
Pikta Dvasia. Latviškai parašė Rudolfas Blaumanis. Lietuviškai vertė Idlargas. 72 pusl.25
Patrimpo Laiškai. Kun. Miluko leidimas 1907 m.60
Šventųjų Gyvenimai. Skaitymai kiekvienai metų dienai. Su paveikslais. Spaudon parengė kun. A. Milukas. visi 4 tomai	3.50
Drutais audeklo apdarais	4.00
Skuros apdarais	5.00
Skuros apdarais, paaukuotais kraštais	5.50
Šiapus ir anapus grabo. Parašė J. Gerutis. 210 pusl.60
Susiskaldėliai. Vaizdelis iš mūsų sodiečių gyvenimo. Parašė J. Gerutis. 62 pusl.20

Užprašymus ir pinigų „ŽVAIGŽDĖ“ 3654 Richmond St.,
adresuokit: Philadelphia, Pa.

ŽVAIGŽDĖS' KNYGYNE GAUNAMOS KNYGOS

Sodžionių Teologija. Parašė J. Gerutis. Gražiausia lietuviška kalba šioje knygoje išdėstytas visas Katalikų Teologijos mokslas. 285 pusl.	1.00
Trumpas Katekizmas10
Valčiūčio Eilės. Su velionio plačia biografija ir paveikslu. 157 pusl.75
Valdimierius. Apysaka. 47 pusl.10
Pergyventos Valandos (Karvojaus Laiškai). Parašė K. A. K. 140 psl.60
Jonukas Karklynas eina Lietuvos pažintų. Parašė Prietelis. 47 psl.20
Socijalistai Kas jie? — Iškur atsirado? — Ko nori? Parašė Dr. A. Civiņskas. 124 psl.15
Gera Išpažintis Verta šv. Komunija. Kun. P. Saurusaičio. psl. 6810
Satrijos Raganos, Saulei nusileidžiant, Iš mūsų karionės, Kalėdų Vakaras. 62 psl.15
„Zvaigždės“ 1922 metų kompletas	\$2.50
„Zvaigždės“ 1921 „ „	2.50
„Zvaigždės“ 1920 „ „	3.00
„Zvaigždės“ 1919 „ „	3.00
„Zvaigždės“ 1918 „ „	3.00
„Zv.“ 1917 „ „	3.00
„Zv.“ 1916 „ „	3.00
„Zv.“ 1915 „ „	3.00
„Dirvos Žinyno“ kompletai	3.00
Keliolikos metų „Zvaigždės“ kompletai \$5 kiekvienas.	

Užprašymus ir pinigus „ŽVAIGŽDĖ“ 3654 Richmond St., Philadelphia, Pa. adresuokit: